

1. ALIŖTIRMA (5 dakika)

Yılanlar

(Bu alıştırma “*Get Wise*” adlı yayının Anne-baba ile iletişim kısmından alınmıştır.)

Öğrenci Toplantı Başkanı: _____

Amaçlar

- Uyuşturucu ile ilgili sorunlarda “zararın en aza indirilmesi” kavramını tanıtmak.
- Sorunları önleme ve zararı en aza indirme amacıyla kullanılan yöntemler arasındaki benzerlikleri belirlemek.

Öneriler

- Yılanlar adlı alıştırma yararlı bir giriş alıştırmasıdır. Hazırlık süresi, katılanlara senaryoyu okutarak kısaltılabilir ancak öğrenci toplantı başkanlarının katılanları tartışmaya teşvik etmeyi ve idare etmeyi prova etmeleri kadar alıştırmanın kapanış bölümüne de iyi bir şekilde hazırlanmalarını gerekmektedir.
- Uyuşturucular ve yılanlar senaryosu arasında aşağıdaki farklılıklara dikkat etmelerini sağlayın.

İki senaryo arasındaki temel *farklılıklar* aşağıda verilmiştir:

- insanlar isteyerek gidip yılanı kendilerini sokturmazlar.
- uyuşturucu madde kullanmak için pek çok sebep vardır ve bunların bazıları da olumlu sebeplerdir.
- sadece bazı insanlar yasadışı uyuşturucu maddeleri kullanmaktadır.
- uyuşturucu maddeler yılanlardan daha yaygındır.

İki senaryonun *benzer* yönleri aşağıda verilmiştir:

- her iki durumda da insanlar zarar gelmesin diye önleyici tedbirler alır.
- her iki durumda da insanlar tehlikeleri bilirlerse kendileri için daha iyi olur.
- bilgi sahibi olduklarında, kendilerini korumak için gerekeni yapabilirler.

Alıştırmanın Tarifi

Bu alıştırmada her bir senaryoyu okuyacak iki kişiye ve, alıştırma sonunda bir iki noktayı dile getirecek bir toplantı başkanına ihtiyaç var. Bu alıştırmada giriş açıklamasına gerek yok.

Birinci Senaryo

ROLLER	OYUNCULAR
Baba	
Anne	

BABA: Çocuklar konusunda biraz endişeleniyorum. Etrafta çok yılan var.

ANNE: Başka yere taşınamayız. Her zaman endişelenecek bir Ŗey bulursun sen zaten.

BABA: Bu yaz çocukları evin içinde mi tutsak acaba diyorum.

ANNE: Deli ederler bizi. Zaten her gün otobüs durağına yürümek zorundalar. Çimenleri ben keserim.

1. ALIŖTIRMA (5 dakika)

BABA: Çocuklara yılanları anlatsak mı dersin? Ŗöyle onları korkutacak bir kaç hikaye mi anlatsak acaba?

ANNE: Olmaz. Eminim Ali hemen aramaya çıkar.

BABA: Ama ben bir Ŗey duymuŖtum. İki yaŖında bir çocuk yılan görüyor. Yılan güzel gözüktüğü için tutmaya kalkmıŖ ve yılan da onu sokmuŖ.

ANNE: Elbette karŖılarına çıkarsa ne yapmaları gerektiğini bilmeleri lazım. Herhalde okulda öğretiyorlardır.

BABA: Belki öğretiyorlardır ama bu bizim sorunumuz. Kütüphaneden bir kitap veya ilk yardım video kaseti alıp yılan sokarsa ne yapmaları gerektiğini öğretebiliriz.

ANNE: Elbette kendilerini nasıl koruyacaklarını öğretsek iyi olur.

İkinci Senaryo

ROLLER	OYUNCULAR
Baba	
Anne	

BABA: Çocuklar konusunda biraz endişeleniyorum. Etrafta çok uyuşturucu madde var.

ANNE: Uyuşturucu sorununun ortadan kalkması mümkün değil. Her zaman endişelenecek bir Ŗey bulursun sen zaten.

BABA: Bu yaz çocukları evin içinde mi tutsak acaba diyorum.

ANNE: Deli ederler bizi. Zaten her gün otobüs durağına yürümek zorundalar.

BABA: Çocuklara uyuşturucu maddeleri anlatsak mı dersin? Ŗöyle onları korkutacak bir kaç hikaye mi anlatsak acaba?

ANNE: Olmaz. Eminim Ali hemen aramaya çıkar.

BABA: Geçenlerde duydum. On yaŖındaki bir çocuk birinin verdiği hapları içmiŖ.

ANNE: Elbette karŖılarına çıkarsa ne yapmaları gerektiğini bilmeleri lazım. Herhalde okulda öğretiyorlardır.

BABA: Belki öğretiyorlardır ama bu bizim sorunumuz. Kütüphaneden bir kitap veya video kaset alıp, birileri uyuşturucu teklif ederse ne yapmaları gerektiğini öğretebiliriz.

ANNE: Elbette kendilerini nasıl koruyacaklarını öğretsek iyi olur.

Öğrenci Toplantı Başkanının Görüşleri

Bu konuyu, yılanlar ve uyuşturucuların kesinlikle farklı tehlike türleri olduğunu hatırlatarak bağlayın. İnsanlar isteyerek gidip yılan kendilerini sokturmaz ama burada verilmek istenen mesaj Ŗu; yılanlardan ve uyuşturuculardan gelecek zararları önlemede bilginin ve karŖılıklı iletişimin (konuŖmanın) çok büyük önemi var.

2. ALIŞTIRMA (15 dakika)

Evet veya Hayır Alıştırması

Öğrenci Toplantı Başkanının adı: _____

Hedefler

- Grup içindeki kişilerin görüşleri ve tutumları arasındaki farklılıkları göstermek.
- Katılan kişileri kendi görüşleri ve tutumları üzerinde düşünmeye teşvik etmek.

Öneriler

- Bu alıştırmada tartışmaların akışını idare edebilecek ve bir kaç kişinin bütün tartışmaya hakim olmasını önleyecek bir toplantı başkanı gerekiyor.
- Bu alıştırma sırasında öğrenci veya bir veli doğru olmayan bir şey söyleyebilir veya iddia edebilir. Öğrenci toplantı başkanının bu tür durumları idare edebilmesi için bir görevlinin yardımcı olması gerekebilir.
- Öğrencilerin aşağıdaki hususlara dikkat etmesini sağlayın:
 - verilen görüşler net değil. Dolayısıyla kişilerin farklı şeyler anlaması ve farklı yorumlaması mümkün.
 - her hangi bir görüşe *doğru cevabı şu, yanlış cevaplar ise şunlar* demek mümkün değil
 - katılan kişiler her bir grubun temsilcisini dinledikten sonra fikirlerini değiŐtirmekte ve başka bir işarete geçmekte serbesttir.

Alıştırmanın Tarifi

Üç tane levha alın ('evet', 'hayır' ve 'kararsız') ve bunları toplantıyı idare eden ekipten üç kişiye verin ve odanın değişik köşelerinde durmalarını isteyin. Eğer katılanların sayısı çok fazla ise bu üç levhaya 'kesinlikle evet' ve 'kesinlikle hayır' levhalarını da ekleyerek grubu daha da bölebilirsiniz. Dört görüşten üç tanesini seçin. Bizim verdiklerimiz geçmişte başarılı bir şekilde kullanılmıştır. Bir görüşü okuduktan ve tartıştıktan sonra, levhaları tutan öğrenciler grubun görüşlerini diğer gruplara anlatmak için kendi gruplarının bir sözcü seçmesine yardımcı olacak. Okunacak görüşleri levhaların arkasına yazmak öğrencilerin kendi gruplarını idare etmesine yardımcı olabilir.

Şöyle bir giriş yapılabilir

Bu alıştırmanın adı Evet ya da Hayır alıŐtırmasıdır. Odanın içinde değişik yerlere gitmeniz ve görüşünüzü başkaları ile konuşmanız gerekebilir. Ellerinize "Evet" (Agree), "Hayır" (Disagree) veya "Kararsız" (Undecided) yazılı levha taşıyan üç kişi olacak. Ben uyuşturucular ile ilgili bir görüş okuduğumda, siz bu konuda sizin düşüncenize en yakın görüşü temsil eden levhanın yanına gideceksiniz. Grup başkanı okunan görüşe karşılık niçin bu lehveyi seçtiğinizin nedenlerini soracak. Her bir grup aralarından bir sözcü seçerek grubun görüşlerini diğer gruplara anlatacaklar. Okunacak görüşlerin kesin doğru veya yanlış bir cevabı olmayabilir ve farklı kişiler farklı yorumlayabilir. Önemli olan sizin nasıl yorumladığınızdır. Bir de burada tartışma için bulunmadığımızı hatırlatmak isterim. Şimdi ilk görüşü okuyorum...

2. ALIŞTIRMA (15 dakika)

Üç veya dört görüş seçiniz. AŐağıda verdiklerimiz geçmişte başarılı bir şekilde kullanılmıştır.

1. Alkol, ekstasi veya eroin gibi uyuşturuculardan daha kötüdür.
2. Bir erkek çocuğunun sarhoş olması bir kıza göre daha tehlikelidir.
3. Anne-babalar gençleri en çok etkileyen kişilerdir.
4. Alkol ve diğer uyuşturucular konusunda eğitim anne-babanın sorumluluğudur.
5. Gençler uyuşturucular konusundaki bilgilerinin çoğunu arkadaşlarından, televizyondan ve diğer basın yayın organlarından almaktadır.
6. Gençlerin sigaraya başlaması konusunda eğitimin çok az bir etkisi var.
7. Gençlerin çoğu uyuşturucular konusunda aklı başında bir seçim yapıyorlar.

3. ALIŖTIRMA (20 dakika)

Hayali sorun 1: Büyük Ŗ len

Öğrenci Toplantı Başkanının adı: _____

Bu bir  rnek. Dilerseniz kendiniz başka görüşler ve karakterler bulabilirsiniz.

Hedef

• Halka açık mekanlarda sigara içilmesi konusunu konuşmak ve daha iyi anlaşılmasını sağlamak.

 neriler

- Öğrenciler bir kaç prova yaparsa bu alıştırma daha iyi olmaktadır. Seyircilerin de katılması mümkün olduğu için, çalışanlar için düzenlenen toplantılar için iyi bir alıştırma Ŗekli.
- Hem oyuncuların hem de seyircilerin rol yaptığını ve bu nedenle öğrencilerin rollerini iyi oynamaları gerektiğini ve seyircilerin de oyuncuları zorlayacak sorular sormaları gerektiğini anlatmak çok önemli.
- Alıştırmayı başlatmak için, sorulardan bazılarını dağıtabilirsiniz veya küçük gruplara oyuncuların rollerini söylersiniz ve kendileri soru düşünür. İkinci seçenekte seyircilerin birbirleri ile konuşması da teşvik edilmiş olur.
- Panel'deki öğrencilerden içlerinden birine zor bir soru gelirse birbirlerine yardımcı olmalarını isteyiniz. Önceden cevaplar hazırlamak yararlı olabilir.
- Oyunun konusuyla ilgili en az bir kostüm giymek her zaman yararlı olur.

Alıştırmanın Tarifi

Öğrenci toplantı başkanı hayali bir olayı okur ve sonra:

- panelin üyelerini tanıtır
- kendilerini ve sigara içme konusundaki görüşlerini kısaca anlatmalarını ister
- soru sorma bölümünü idare eder:
 - seyircileri, panel üyelerine soru sormaya davet eder
 - seyircilere onların da rol oynadığını ve oyuncuların görüşlerini zorlayacak sorular sormaları gerektiğini hatırlatır.
 - gerekirse seyirciyi teşvik eder ve soru kartları dağıtır.

3. ALIŞTIRMA (20 dakika)

Öyle bir giriş yapilabilir

Bu alıştırmaya Hayali sorun adı verilmektedir ve bir panel oluŐturan bazı hayali karakterlerin sigara konusunda hayali g6r6Őlerini savunmalarını i6eriyor. Seyirciler oyuncularımızın g6r6Őlerini zorlayacak sorular sormaya davet edilecektir.

Hayali bir futbol ma6ı d6Őun6yoruz. Ma6 Broadmeadows Parkında yapılacak. Ma6ın devre arasında eğlence olacak, mankenler en son modayı sergileyen defile d6zenleyecek. Ma6 a6ık havada yapılacak. Acaba organizat6rler sigara i6ilmesine izin versin mi vermesin mi karar verilemiyor. Karar vermelerine yardımcı olması i6in, halkın g6r6Őlerini almak istiyorlar ve konuyu g6r6Őmesi i6in 6eŐitli uzmanlardan kurulu bir panel davet ettiler.

Sigara Fabrikası M6d6r6

(Sayın T6t6n T6ter)

Sigara Fabrikası M6d6r6: Bence sigaranın insan sağlığını olumsuz etkilediğine dair kesin bir delil yok. Tamamen yasal bir Şey ve ayrıca, biz binlerce kişiye iş imkanı sağlıyoruz. Yoksa bu insanlar a6 kalır. Kimseyi sigara i6meye zorlamıyoruz; kendi tercihleri.

Beden EĞitimi 6Đretmeni

(Bayan Sağlam veya Bay Sağlam)

Beden EĞitimi 6Đretmeni: Ben sigara i6meyen kişilerin sigara i6enlerden daha sağlıklı olduğuna inanıyorum 66nk6 sigara akciğere zarar veriyor. EĞer sporda bir numara olmak istiyorsanız – sigara i6meyin!

Sigara i6meyen bir kişi

(Merve hanım 55)

Sigara i6meyen kişi: Astımım var. Sebebi sigara dumanı. Yasak hale getirilmesi gerektiğine inanıyorum 66nk6 başkalarının i6tiği sigaranın dumanı nefes darlığına neden oluyor. Sigara i6enler 6ok bencil insanlar!

Doktor

(Dr Şifa / Dr Keser)

Doktor: Sigaranın uyuşturucu bağlantılı 6l6mlerin en 6nde gelen sebebi olduğuna inanıyorum, hatta biliyorum. Sigara akciğer kanserine neden olmaktadır. Başkalarının i6tiği sigaranın dumanı da hastalıklara neden olmaktadır. Sigara sadece 6l6me neden olmaz, aynı zamanda pek 6ok kişide sağlık sorunlarına neden olmaktadır. Sigara yasaklanmalı.

3. ALIŞTIRMA (20 dakika)

Sigara içen bir genç

(Ayşe Samsun/ Ali Maltepe, yaş 15)

Sigara içen genç: Bakın, ben sigara içiyorum. İstediyim için içiyorum. Hoşuma gidiyor; Bütün arkadaşlarım da içiyor. Hep birlikte takılmak için bir mazeret oluyor. Zaten istediğim zaman bırakırım; Bağımlı değilim.

Sigara içen bir yetişkin

(Bilal 85)

Sigara içen yetiŐkin: 12 yaŐımdan beri günde bir paket sigara içerim ve hayatımda doktor gormedim. Sigaranın zararsız olduğunun ve sigara dűŐmanlarının zırvaladığının canlı bir kanıtıyım ben! Sigara sınırlerimi yatıŐtırıyor; sakinleŐtiringor.

Mali Danışman

(Bay/Bayan Zengin)

Mali danıŐman: Bence sigara içmek çok pahalı bir alıŐkanlık ve israf. Haftada üç paket 30\$'dan, senede 1500\$ yapar. Bilal bey omrű boyunca 120,000 dolar sigaraya vermiŐ. Bu paraya bir emekli kűynde gűzel bir daire alınırdı.

Manken acentası

(Gűlben hanım)

Manken acentası: Genç mankenlerin sigara içmesini sakıncalı bulmuyorum. Sigara iştahlarını kestiği için fazla yemiyorlar. Mankenlerimin tiğ gibi ince olması lazım. (Kim istemez ki!!) Tabiki defile sırasında içemezler ama sahne arkasında içebilirler. Sigara sakinleŐtiringor.

SİGARA BIRAKMA KAMPANYASI gűrevlisi

(Sayın Azim Sabır)

SİGARA BIRAKMA KAMPANYASI gűrevlisi: Bence sigara iėrenç bir alıŐkanlık. Hem saėlıėa zararlı hem de topluma bűyűk maddi zarara yol açıyor. Sigara yasaklanmalı. Benim iŐim insanlara sigarayı bıraktırmak.

Őėrenci Toplantı Başkanının Kapanış Konuşması

Bu alıŐtırmanın çok faydalı olduėunu sűyleyin ve panel űyelerini zorlayan sorular sordukları için seyircilere teŐekkűr ediniz. Panelin konuyu gűrűŐmeye devam edeceėini ve maçta sigara içilmesi konusunu bir karara baėlayacaėını sűyleyiniz.

Mr. Tütün Tüter

Bence sigaranın insan sağlığını olumsuz etkilediğine dair kesin bir delil yok. Tamamen yasal bir Őeydir ve ayrıca, binlerce kişiye iş imkanı sağlıyoruz. Yoksa bu kişiler aĉ kalır. Kimseyi sigara iĉmeye zorlamıyoruz; kendi seĉimleri.

(Mr. Nick O' Teen)

Bayan Sağlam

Ben sigara içmeyen kişilerin sigara içenlerden daha sağlıklı olduğuna inanıyorum çünkü sigara akciğere zarar veriyor. Eğer sporda bir numara olmak istiyorsanız – sigara içmeyin!

(Ms. Verity Fit)

Bay Sağlam

Ben sigara içmeyen kişilerin sigara içenlerden daha sağlıklı olduğuna inanıyorum çünkü sigara akciğere zarar veriyor. Eğer sporda bir numara olmak istiyorsanız – sigara içmeyin!

(Mr. Barry Fit)

Mildred,
55

Astımım var. Sebebi sigara dumanı. Yasak hale getirilmesi gerektiğine inanıyorum çünkü başkalarının içtiği sigaranın dumanı nefes darlığına neden oluyor. Sigara içenler çok bencil insanlar!

(Mildred, Aged 55)

Dr. Şifa

Sigaranın uyuşturucu bağlantılı ölümlerin en önde gelen sebebi olduğuna inanıyorum, hatta biliyorum. Sigara akciğer kanserine neden olmaktadır. Başkalarının içtiği sigaranın dumanı da hastalıklara neden olmaktadır. Sigara sadece ölüme neden olmaz, aynı zamanda pek çok kişide başka sağlık sorunlarına da neden olmaktadır. Sigara yasaklanmalı.

(Dr. Penny Cillin)

Dr Keeser

Sigaranın uyuşturucu bağlantılı ölümlerin en önde gelen sebebi olduğuna inanıyorum, hatta biliyorum. Sigara akciğer kanserine neden olmaktadır. Başkalarının içtiği sigaranın dumanı da hastalıklara neden olmaktadır. Sigara sadece ölüme neden olmaz, aynı zamanda pek çok kişide başka sağlık sorunlarına da neden olmaktadır. Sigara yasaklanmalı.

(Dr. Steth A. Scope)

Ayşe Samsum

Bakın, ben sigara içiyorum. İstedğim için içiyorum. Hoşuma gidiyor; Bütün arkadaşlarım da içiyor. Hep birlikte takılmak için bir mazeret oluyor. Zaten istediğim zaman bırakırım; Bağımlı değilim.

(Winnie Blue)

Al! Matlope, 15

Bakın, ben sigara içiyorum. İstediğim için içiyorum. Hoşuma gidiyor; Bütün arkadaşlarım da içiyor. Hep birlikte takılmak için bir mazeret oluyor. Zaten istediğim zaman bırakırım; Bağımlı değilim.

(Benny Hedges, Aged 15)

Bitir, 85

12 yaşımdan beri günde bir paket sigara içerim ve hayatımda doktor görmedim. Sigaranın zararsız olduğunun ve sigara düşmanlarınının zırvaladığının canlı bir kanıtıyım ben! Sigara sinirlerimi yatıştırıyor; rahatlatıyor.

(Bob, aged 85)

Bayan Zengin

Bence sigara içmek çok pahalı bir alışkanlık ve israf. Haftada üç paket 30\$'dan, senede 1500\$ yapar. Bilal bey ömrü boyunca 120,000 dolar sigaraya vermiş. Bu paraya bir emekli köyünde güzel bir daire alınırdı.

(Ms. Lotta Cash)

Bay Zengin

Bence sigara içmek çok pahalı bir alışkanlık ve israf. Haftada üç paket 30\$'dan, senede 1500\$ yapar. Bilal bey ömrü boyunca 120,000 dolar sigaraya vermiş. Bu paraya bir emekli köyünde güzel bir daire alınırdı.

(Mr. Lotta Cash)

Gülben hanım

Genç mankenlerimin sigara içmesini sakıncalı bulmuyorum. Sigara iştahlarını kestiği için fazla yemiyorlar. Mankenlerimin tığ gibi ince olması lazım. (Kim istemez ki!!) Tabiki defile sırasında içemezler ama sahne arkasında içebilirler. Sigara sakınleştiriyor.

(Tamara)

Bay Azim Sabit

Bence sigara iğrenç bir alışkanlık. Hem sağlığa zararlı hem de topluma büyük maddi zarara yol açıyor. Sigara yasaklanmalı. Benim işim insanlara sigarayı bıraktırmak.

(Mr. Will Power)

3. ALIŖTIRMA (20 dakika)

Örnek Sorular

Bu sorular öğrencilerin velilere sunacağı alıştırmaya hazırlanmalarına yardımcı olmak için kullanılabilir veya alıştırma sırasında seyircilere fikir vermek amacıyla dağıtılabilir.

Soru: **Sigara Fabrikası Müdürüne**

Sizin ürettiğiniz bir üründen dolayı insanların hasta olduğunu bildiğiniz halde huzurlu bir şekilde uyuyabiliyor musunuz?

Soru: **Sigara Fabrikası Müdürüne**

SayınTütün bey diyorsunuz ki sigaranın akciğer kanserine neden olduğuna dair kesin bir delil yok. Peki o zaman sigara paketlerinin üzerine koyduğunuz *sigara öldürür* uyarısı ne oluyor?

Soru: **Doktora**

Sigara dumanı gerçekten içmeyen insanlar için çok tehlikeli mi yoksa Merve hanım biraz mızırmı mı?

Soru: **Doktora**

Ya Bilal beyin durumunu nasıl değerlendiriyorsunuz? Yaşı 85 ama hala turp gibi gözüküyor.

Soru: **Sigara içen genç arkadaşına**

Sağlığım bozulur veya akciğer kanseri olabilir mi diye endişelenmiyorum musunuz?

Soru: **Sigara içen genç arkadaşına**

Nikotinin eroinden daha çok alışkanlığa neden olduğu söyleniyor. Siz istediğiniz zaman bırakabileceğinizden nasıl böyle emin olabiliyorsunuz?

Soru: **Sigara içen genç arkadaşına ya da Sigara Bırakma Kampanyası görevlisine:**

Gençler arasında, özellikle de kızlar arasında, sigara içenlerin sayısı giderek artıyor. Sizce niye bu uyarı mesajlarını dinlemiyorlar?

Soru: **Sigara içen gençlere**

Sigaraya nasıl başladınız? Arkadaşlarınıza uymak için mi?

Soru: **Beden Eğitimi Öğretmenine**

Jumping Jai konusunda ne düşünüyorsunuz? Hem sigara içiyor hem de olimpiyatlarda madalya aldı değil mi? Shane Warne, Pete Sampras ve Tiger Woods gibi ünlü sporcularda sigara içiyor.

Soru: **Beden öğretmenine**

Çok sigara içen bir kişi bıraksa, kondisyonu düzelir mi?

Soru: **Mali Danışman**

Eğer seyircilerin sigara içmesi yasaklanırsa, seyircilerin maça ilgi göstermeyeceğini ve bilet satışlarının düşeceğini zannediyor musunuz?

Soru: **Mali Danışmana**

Mali konularda uzman gözüküyorsunuz. Çok pahalı bir alışkanlığa başlamakta olan gençlere ne gibi bir tavsiyede bulunursunuz?

Soru: **Merve hanıma**

Egsoz dumanı da nefes darlığına neden oluyor. Arabalar da mı yasaklansın o zaman? Sizce sigara içenlerinde hakları yok mu?

Soru: **Merve hanıma**

Merve hanım, sigara içilmesine izin verilirse, maça yine de gider misiniz?

3. ALIŞTIRMA (20 dakika)

Soru: **Bilal beye**

Torununuz 12 yaşında sigaraya başlamak istese kendisine ne derdiniz?

Soru: **Bilal beye**

Biraz nefes darlığı çekiyor gibisiniz; sigara içmeyle ilgisi var mı acaba?

Soru: **Bilal beye**

Kötü kötü öksürüyorsunuz. Doktora gitmeyi düşündünüz mü?

Soru: **Manken Acentası sahibine**

Kötü kötü öksürüyorsunuz. Doktora gitmeyi düşündünüz mü?

Televizyondaki reklamlarda sigaranın ağız civarında kırışıklık yaptığı ve dişleri sararttığı gösteriliyor – manken bir kişi için hiç iyi olmaz değil mi?

Soru: **Manken Acentası sahibine**

Mankenlerinizin sağlığını düşünüyor musunuz? Sağlıklı beslenme hakkında ne düşünüyorsunuz?

Soru: **Sigarayı Bırakma Kampanyası Görevlisine**

Sayın Azim bey, sizin işiniz insanlara sigarayı bıraktırmak. Bilal beye ve sigara içen genç arkadaşımıza bir tavsiyeniz var mı? Bilal beyin sigarayı bırakması için artık çok geç mi dersiniz?

Soru: **Sigarayı Bırakma Kampanyası Görevlisine**

Sayın Azim bey, bütün sigara içenler sigarayı bıraksa, siz de işinizi kaybederdiniz. Bu sizi biraz düşündürüyor mu?

Soru: **Sigarayı Bırakma Kampanyası Görevlisine**

Sigara içen genç arkadaşımız dilediği zaman sigarayı bırakabileceğini söylüyor. Kendisine bir tavsiyeniz var mı?

4. ALIŞTIRMA (20 dakika)

Varsayım 2: Mezuniyet Balosu

Öğrenci Toplantı Başkanı: _____

Amaç

Spor kulüplerindeki halka açık etkinliklerde alkol konusunun görüşülmesini sağlamak.

Öneriler

- Öğrenciler bir kaç prova yaparsa bu alıştırma daha iyi olmaktadır. Seyircilerin de katılımı mümkün olduğu için, çalışanlar için düzenlenen toplantılar için iyi bir alıştırma şekli.
- Hem oyuncuların hem de seyircilerin rol yaptığını ve bu nedenle öğrencilerin rollerini iyi oynamaları gerektiğini ve seyircilerin de oyuncuları zorlayacak sorular sormaları gerektiğini anlatmak çok önemli.
- Alıştırmayı başlatmak için, sorulardan bazılarını dağıtabilirsiniz veya küçük gruplara oyuncuların rollerini söylersiniz ve kendileri soru düşünür. İkinci seçenekte seyircilerin birbirleri ile konuşması da teşvik edilmiş olur.
- Panel'deki öğrencilerden içlerinden birine zor bir soru gelirse birbirlerine yardımcı olmalarını isteyiniz. Önceden cevaplar hazırlamak yararlı olabilir.
- Oyunun konusuyla ilgili en az bir kostüm giymek her zaman yararlı olur.

Alıştırmannın Tarifi

Öğrenci toplantı başkanı örneği okur ve sonra:

- Seyirciler arasından Spor Tesisi Müdürü olmaya gönüllü bir kişi ister.
- Panelin üyelerini tanıtır ve kendilerini kısaca tanıtılmalarını ister.
- Provası yapılmış soruları panele sorar.
- Seyircileri panel üyelerine soru sormaya teşvik eder.
- Seyircilere onların rol oynadığını ve oyuncuların görüşlerini zorlayacak sorular sormaları gerektiğini hatırlatır.
- Gerekirse seyirciyi teşvik eder ve soru kartları dağıtır.

4. ALIŞTIRMA (20 dakika)

Söyle bir giriş yapılabilir

Bu alıştırmaya Hayali Olay adı verilmektedir. Panel üyeleri semtlerindeki mezuniyet balosunda alkol içilmesine izin verilip verilmemesi konusunu görüşüyorlar. Seyircilerin panel üyelerini zorlayacak sorular sorması istenmektedir.

Düşündüğümüz hayali olay şu: geçen yıl Broadmeadows Belediyesi futbol, netbol, kriket ve tenis kulüplerine maddi yardım toplamak amacıyla mezuniyet balosu geleneğini tekrar başlatmaya karar verdi. Bu balo en son 30 yıl önce düzenlenmişti ve toplum bu geleneğin başlamasına büyük ilgi gösterdi.

Çok başarılı oldu. Büyük bir kar yapıldı ve bu kar kulüplere dağıtıldı. Bütün kulüpler bu kaynakla tesislerini geliştirdiler. Ancak, balodan elde edilen karın büyük kısmı alkollü içecek satışlarında geldi. Yaşı küçük olan gençler, arkadaşları ve misafirler alkol içecek satın alıp içebildi. Bu da çeşitli endişelere neden oldu. Bu yüzden bu seneki baloda alkol satılmaması ve hatta dışarıdan alkol getirilmesine de izin verilmemesi öneriliyor.

Belediye bu seneki baloda alkol olup olmamasına karar vermek için bir topluma açık toplantı düzenledi.

Panel

Öğrenci	Nalan Hanım, Netbol kulübü başkanı
Seyirci	Hayri bey/ Hayriye hanım
Öğrenci	Polis – Komiser Holmes
Öğrenci	Tanya Balo Organizatörü
Öğrenci	Leyla, Mezun adayı
Öğrenci	Şaziye, geçen yıl mezun oldu
Öğrenci	Fatih Terim, Futbol Kulübü Başkanı

1. Nalan – Netbol kulübü başkanı

(Öğrencinin adı)

Rolünüz

Bütün ömrünüz Broadmeadows semtinde geçti. 30 yıl önceki son grupta siz de vardınız. Netbol şampiyonluğunuz var ve şu anda Netbol kulübünün başkanıınız. Kızınız bu yılki baloya katılmak istiyor. Bu konuda kafanız oldukça karışık. Netbol kulübünün başkanı olarak kulüp kasasına giren para sizi çok memnun ediyor. Ayrıca, toplumun bu geleneği tekrar başlatması ve herkesin birlikte çalışması da sizi çok heyecanlandırıyor. Küçük kızınızın aynı sizinki gibi bir mezuniyet balosuna katıldığını görmeyi yıllardır hayal ediyordunuz AMA geçen yıl yaşı küçük gençlerin bile sarhoş olduğu haberleri sizi çok endişelendirdi. Siz herşeyin sizin gençliğinizdeki gibi temiz ve basit olmasını istiyordunuz. Arasına siz de alkol içersiniz ama çok sevmezsiniz. Gençler yeterince büyümeden alkol içmeseler daha iyi olur diye düşünüyorsunuz. O zaman sorun kalmazdı diyorsunuz.

Sorular

SUNUCU: Nalan, mezuniyet balosu konusunda ne düşünüyorsun?

NALAN: Mezuniyet balolarını çok seviyorum. Benim mezuniyet balomun üzerinden 30 yıl geçti ve her zaman kızıminkini de görmek istedim. Kıyafetimi bile saklıyorum. Kızım giyecek – her halde giyer. Her neyse, genç bir kızın hayatında önemli bir gece. Netbol kulübü baloya katılmaktan ve kızlarımız için daha iyi tesisler gerçekleştirmek için maddi yardım toplamaktan büyük mutluluk duymaktadır.

SUNUCU: Öyleyse baloda alkol satılmasında bir sakınca görmüyorsunuz?

NALAN: Benim mezuniyet balomda alkollü içecek yoktu. Hala da fazla içmem. Çok hoşuma gitmiyor. Keşke eskisi gibi olsa. Sadece dans edilip eğlenilse. Gençler yasal yaş sınırına kadar beklemeli ve istiyorlarsa, ondan sonra alkollü denemeli diye düşünüyorum.

4. ALIŞTIRMA (20 dakika)

Seyircilerden bir soru

Soru: Nalan hanım Netbol kulübünüzün alkol konusunda gençlere iyi örnek olması gerekmez mi?

NALAN: Bu konuyu pek fazla düşünmedim. Hakemleri ayarlamak, takımları ve antrenörlerini hazırlamak beni epey meşgul ediyor. Gençlerin yanlış bir şey yapmamalarını sağlamak okullara ve anne-babalara düşmez mi? Biz gençken alkollü içki içmek aklımıza gelmezdi. Keşke işler bu kadar karışmasaydı.

2. Hayri/Hayriye Mutlu, Spor tesislerinin başkanı – (seyircilerden gönüllü)

Rolünüz

Ömrünüz Broadmeadows'da geçti. Çok büyük bir sporcuydunuz. Emekli oldunuz ve semtinizdeki spor tesislerinin genişletilmesi ve yenilenmesi çalışmaları ile uğraşıyorsunuz. Bu bölgenin en iyi tesisi olmasını hedefliyorsunuz. Bira içmeyi seversiniz. Size göre alkol ve spor birbirini tamamlıyor. Maddi yardım toplayabilmek için alkol satışının şart olduğunu düşünüyorsunuz. Yaşı küçük gençlerin alkol içmesini engellemenin anne-babanın görevi olduğuna inanıyorsunuz. Bazı işgüzarların bütün topluma yararı olacak bu maddi kaynağı tehlikeye attığını düşünüp kızılıyorsunuz.

Sorular

SUNUCU: Geçen yılki mezuniyet balosundan elde edilen gelikle spor tesislerinde neler yapıldı?

Hayri/Hayriye: Güzel bir soru. Tenis kulübü dört kortta ışıklandırma yaptırdı ve gelecek hafta zeminleri yenilenecek. Netbol sahasına da kaymaz bir zemin yapıldı. Bayan sporcuların soyunma odası yenilenecek. Futbol kulübü kapalı bir spor salonu yaptırdı. Hepinizi gidip gözlemlenize görmeye davet ediyorum.

SUNUCU: yani başka paraya gerek yok diyorsunuz. Öyle mi?

HAYRİ/HAYRİYE: Hiç olur mu? Hiç bir şey ödemedik. Borcumuzu ödemek için en az 10 mezuniyet balosu düzenlememiz gerekiyor.

SUNUCU: geçen yılki gelikin elde edilmesinde alkollü içki satışlarının payı ne oldu?

HAYRİ/HAYRİYE: İşin kaymağıydı. Bilet satışlarından masraflarımız çıkmıştı zaten alkollü içki satışları hep kar oldu. Herkesin kendi içeceğini getirmesine izin verirsek, bilet fiyatlarına zam yapmamız lazım. Yine de kar yapamayabiliriz.

Seyircilerden soru:

Soru: Ben Broadmeadows Toplum Kalkındırma Grubu üyesiyim. Sorum Hayri beye/Hayriye hanıma. Yasal yaşın altındaki gençlere alkollü içki satmaktan dolayı gelecek para cezalarını Kulüp Başkanı olarak şahsen sizin ödemeniz gerekeceğini biliyor musunuz?

HAYRİ/HAYRİYE: Bakın, biz birbirimize çok bağılı bir toplumuz. Her zaman birbirimizin yardımına koşarız. Ayrıca, gençler bir iki içki içerse suç ben de olamaz. Anne-babaları çocuklarına gazoz içirsin. Kim durup kimlik kartına bakacak? Geçen yıl içki servis yapmaktan başımızı kaldıramıyorduk. Başımıza niçin dert alalım, değil mi yani.

3. 3. Komiser Holmes – Polis ve TAC Temsilcisi

(Öğrencinin adı)

Rolünüz

Toplumu çok seviyorsunuz ve herkesle iyi geçinmek istiyorsunuz. Siz de futbol oynadınız ve kulübün en önde gelen destekçilerindensiniz. Ama geçenlerde aşırı alkolden kaynaklanan bir kaç trafik kazasını gördünüz. Bu nedenle maçlardan sonra alkol içilmesi konusunda endişeleriniz var. Hatta ters anlaşılmasını diye kulüpdeki toplantılara bile gitmemeye başladınız. Alkol satışı kurallarına uyulması ve alkolün zararlarının önlenmesi konusunda kulüplerin daha çok sorumluluk alması gerektiğini düşünüyorsunuz. Eğer küçük yaştakilere alkollü içki satışlarının sıkı bir şekilde kontrol edilmesi koşuluyla mezuniyet balosunun düzenlenmesini destekliyorsunuz.

4. ALIŖTIRMA (20 dakika)

Sorular

SUNUCU: Komiser Holmes, Broadmeadows semtinde görevli bir kanun adamı olarak, mezuniyet balosunda alkollü içecek satılmasını onaylıyor musunuz?

HOLMES: Yasalara uyulduğu sürece, bizim açımızdan bir sorun olamaz.

SUNUCU: Geçen yıl yaşı küçük gençlere alkollü içki satıldığı iddia ediliyor. Bu yasalara aykırı değil mi?

HOLMES: Evet yasal yaşı sınırın altında olan kişilere alkollü içecek satılması yasalara aykırıdır. Böyle bir durum kulbmze zarar vereceği gibi başkanımıza da pahalıya mal olabilir. Yasal yaşı sınırının altında olup alkollü içki içen gençlere 50 dolar para cezası verilir. Komite ise yasal yaşı sınırının altındaki gençlere alkollü içecek sattığı ve izin verdiği için ve ayrıca yaşı küçük gençlerin yanlarında bir veli olmadan baloya girmelerine izin verdiği için 4000 para cezasına çarptırılır. Kulüp ayrıca Ruhsat Kurulu tarafından 3000 dolar ek para cezasına çarptırılabilir. Bu durum benim durumumdaki bir polis memuru için zor bir durum. Kulüplerin maddi yardım toplamaları gerektiğini ve herkesin bir araya gelmesinin ne kadar iyi olduğunu anlıyorum ama eğer kulüpler yasalara uymazsa, o zaman gereğini yapmak benim görevim. Maalesef toplum yelerimle yzl yüze gelmek zorunda kalabilirim.

Seyircilerden bir soru

Soru: Kriket Kulübü Yönetim Kurulu yesiyim. Komiser Holmes'a bir sorum var. Maçlardan sonra kulübe gelirdiniz ve hatırladığım kadarıyla, bizimle kutlamalara katıldınız. Mezuniyet balosu gecesi izin alsanız ve bize katılsanız olmaz mı?

HOLMES: Her Ŗey değişti artık. Geçen yıl semtimizde meydana gelen iki çok acı trafik kazasını size hatırlatmama gerek yok sanırım. O gençler aşırı alkolün kurbanı oldular. Gençler çok tehlikeli içiyorlar ve bizim gibi sorumlu yetişkinlerin bu sorunun neden meydana geldiğini iyi düşünmemiz gerekiyor. Herkes yasaların iğnenmemesine dikkat ederse, mezuniyet balosunun gerçekleştirilmesinden ben de büyük mutluluk duyarım. O zaman kimse beni ihmalkar veya iki yüzlü olmaya zorlamamış olur. Kanun ne diyorsa yapmak zorundayım.

4. Tania Deltango – Balo organizatörü

(ğrencinin adı)

Rolünüz

Dans etmeyi çok seviyorsunuz. Sizin için danstan daha önemli bir Ŗey yok. Mezuniyet balosu düzenleme geleneğinin tekrar başlaması sizi çok sevindirdi. Geçen yıl sadece iki dansta “doğru dürüst” dans edildiğini düşünüyorsunuz ve dansların belirli bir programa göre yapılmasının alkol sorununun çözümüne de yardımcı olacağını düşünüyorsunuz.

Sorular

SUNUCU: Mezuniyet balosunda alkollü içecek satılması sizce gerekli mi?

TANIA: Kesinlikle hayır. Baloda dans edilir. Genç kızlar, pırıl pırıl delikanlılarla gece boyunca kuğu gibi dans etmelidir. İçen kişilere ne olduğunu biliyor musunuz? Sarhoş olup, tkezemeye başlıyorlar. Melodiye ayak uyduramıyorlar. Üst baş dağılıyor. Düşüncesi bile çok kötü.

SUNUCU: Yani geçen seneki mezuniyet balosu hoşunuza gitmedi, öyle mi?

TANIA: Çok zldm. O pırıl pırıl gençler ne hazırlanmak için ne kadar emek sarfetmişlerdi. Giriş dansı rüya gibiydi. Sonra gençler içmeye başladı. Dansı bıraktılar. Oturup, şakalaşmaya başladılar. Nasıl mezuniyet balosu bu?

Seyircilerden soru:

Soru: Tania, mezuniyet baloları biraz eskimedi mi? Gençlerin böyle Ŗeylerde sıklığını düşünmüyor musunuz? Belki bu yüzden o kadar çok içmişlerdir. Ne dersiniz?

4. ALIŖTIRMA (20 dakika)

TANIA: Gençlerin hepsi imedi. Bazıları içti. Çoğunluk dansı sevdi. Latin dansları bugünlerde çok popüler. Dans pistini geniŖletmek lazım. Herkes dans etse, alkol içilmez. Anne, baba, kardeŖler – herkes dans etmeli.

5. LEYLA – Mezun olacak bir ğrenci

(ğrencinin adı)

Rolünüz

16 yaŖındasın. 11. Sınıf ğrencisisin. Mezuniyet balosunu çok istiyorsun. İyi bir arkadaŖ evren var ve herkesle iyi geiniyorsun. Erkek arkadaŖınız yok. Bir kaç partiye gittin. Anne-baban büyümeden alkol imene izin vermiyor. Ŗu ana kadar aŖırı alkol içilen bir partide hiç bulunmadın. Alkollü içecek içmeyi büyümenin bir göstergesi olarak görüyorsun ve mutalaka denemek istiyorsun. Mezun olacak kadar byksem partilerde alkollü içecek içecek kadar da büyük sayılırım diye dŖnyorsun.

Sorular

SUNUCU: Leyla, mezuniyet balosunu çok heyecanla bekliyor musun?

LEYLA: Çok heyecanlıyım. Çok güzel bir kıyafetim var. Dans dersleri almaya baŖladık. Annem ve babam da heyecanlı. Babama da dans etmeyi öğretiyorum. Benimle dans edecek. Annem babamı doğru düzgün dans ederken hiç grmemiŖ. Bütün akrabalarımız ve arkadaŖlarımız orada olacak. Çok heyecanlanıyorum.

SUNUCU: Geçen yıl. Mezuniyet balosu sonrası bir parti olmuŖtu. Bu sene de gidecek misin?

LEYLA: Hiç kaçırır mıyım? Herkes çok dağıttığımızı söylüyor. Her Ŗeyi planladık. Kafaları ekeceğiz.

SUNUCU: YaŖın kaç?

LEYLA: Onaltı.

SUNUCU: Annen baban mezuniyet balosunda ieceğinizi biliyor mu?

LEYLA: Henüz konuŖmadık ama mezuniyet balosu yetiŖkin hayatına ilk adım sayılıyor. Eğer bu yaŖa gelmiŖsem, alkollü içki içmek için de yeterince bymŖ sayılırım.

Seyircilerden bir soru

Soru: Leyla, sen veya arkadaŖlarımızın sarhoŖ olursanız, mezuniyet balonuzun berbat olacağını dŖnyor musun?

LEYLA: Çok zevkli olacak. Bir kaç ikiden sonra herkes biraz gevŖiyor. Bir zararı yok. Kimileri biraz sallanıyor kimileri ise biraz kusabiliyor ama genelde kötü bir Ŗey olmuyor. Eroin falan almıyoruz ya.

6. Ŗaziye Boncuk – Geçen yılın mezunlarından

(ğrencinin adı)

Rolünüz

YaŖınız 17. Siz geçen sene mezun oldunuz. Bir erkek arkadaŖınız vardı ama balodan sonra ayrıldınız. Heyecanla beklediğiniz mezuniyet balonuz tam bir hayal kırıklėı ile sonuçlandı. Kabusa döndü. Etrafınızda pek fazla arkadaŖ kalmadı. Biraz yalnız ve boŖlukta hissediyorsunuz kendinizi. Devamlı partilere gidiyorsunuz ve sarhoŖ oluyorsunuz. Erkek arkadaŖınız olmamasının zntnz böyle hafifletmeye alıŖıyorsunuz.

Sorular

SUNUCU: Geçen yılki mezuniyet balosu hoŖunuza gitti mi?

ŖAZIYE: Çok harikaydı.

4. ALIŞTIRMA (20 dakika)

SUNUCU: Çokta memnun olmuş gibi durmuyorsun. Biraz daha açıklar mısın?

ŞAZİYE: Mezuniyet Balosu kısmı çok güzeldi ama gecenin geri kalan kısmı hayatımın en kötü günüydü.

SUNUCU: Ne oldu?

ŞAZİYE: Erkek arkadaşım benim dans partnerim değildi – erkek arkadaşınızı partner seçmek iyi fikir değil. O da ordaydı elbette. Çok içti ve sarhoş oldu. İlk önceleri neşelendik. Ben de bir şeyler içiyordum. Sonra çok sinirlenmeye ve aptalca hareketler yapmaya başladı. Diğer kızlara takılmaya ve başka erkek çocuklarla kavgaya başlamaya başladı. Parti çok kötü geçti. Büyük bir kavgaya karıştı. Ben gitmek istedim ama ona ne yapacağımı bilemiyordum. Beni itekleyip yere düşürdü. Elbisem yırtıldı. Bana kötü sözler söyledi. Sonra sızdı kaldı.

SUNUCU: Sonra ne oldu?

SHAZA: Parti devam etti. Herkes onun mükemmel olduğunu düşünüyordu. Ben ağladığım için, herkes benim huysuz olduğumu düşündü. O kavgadan sonra ayrıldık zaten.

Seyircilerden soru:

Soru: Şaziye, eğer erkek arkadaşın baloda alkollü içki içmeseydi mezuniyet balosu çok daha güzel geçer miydi?

ŞAZİYE: O yine de içerdi. Belki biraz daha geç sarhoş olurdu. Gelirken bir şişe rakı içmeyi planlayarak gelmişti zaten. Aslında biraz içmezseniz, parti biraz okul pikniği gibi olur. Bir kaç kadeh içince kim ne düşünüyor umrunuzda bile olmuyor. Kendinizden geçiyorsunuz.

7. Fatih Terim – Football Kulübü Başkanı

(Öğrencinin adı)

Rolünüz

Liderlik özelliği olan bir kişisiniz. İsteddiğinizin olmasına alışkınsınız. İlgili merkezi olmayı seversiniz. Laf olsun diye söylenen lafları hiç sevmiyorsunuz. Size göre erkek adam bira da içer, sigara da. Yoksa tam erkek sayılmaz diyorsunuz. Oğlunuzun da sizin gençliğinizdeki halinize benzemesini istiyorsunuz. Futbol kulübünün erkeklerin erkek oldukları bir yer olduğunu, alkolsüz futbol kulübü olmayacağını düşünüyorsunuz. Başkalarının futbol kulübünün işine karışmasına bile kızılıyorsunuz.

Sorular

SUNUCU: Mezuniyet balosu alkolsüz mü olsun?

FATİH: Bırakın, ya. Yakında mezuniyet balosunda herkese süt için diyeceksiniz her halde. Tabiki alkollü içki satılması lazım. Hayri beyi/Hayriye Hanımı duydunuz. Alkol olmasaydı zarar ederdik. Nalan hanımı da ciddiye almayın. Boşuna “saf” Nalan dememişler. Bizim zamanımızda biz arabalara koşarken, o radyodan maç dinlemeye gittiğimizi zannediyordu. Aslında biz zuladaki şişelerden kafaları çekiyorduk. O yaşlarda bir içki içmek büyüdüğünüzü gösterir. Geçen yıl oğlumla kadeh tokuşturduğumuzda çok gurur duymuştum.

SUNUCU: Oğlunuz kaç yaşındaydı?

Fatih: Onaltı. Dört yıldır oğluma nasıl içmesi gerektiğini öğretiyorum. Hatta partilere giderken içkisini ben alırım çünkü gidip bir yerden çalmak zorunda kalmasın veya satın alırken başı derde girmesin diye. Başının çaresine bakabilecek yaşta. Bir keresinde hafif bir içki almıştım. Beğenmedi. Kız içkisi bu dedi. Ben de şöyle sert bir içki aldım ona. Yakında benden bile iyi içer, kerata. Kimse bana nasıl çocuk yetiştirilir öğretmeye kalkmasın.

Seyircilerden soru

SORU: Fatih bey, alkollü içki satışı konusunda yasaların uygulanmasını sağlamak sizin gibi bir futbol kulübü başkanının işi değil mi acaba?

Fatih: Saçma! Başkanın görevi takımı şampiyon yapmaktır.

4. ALIŖTIRMA (20 dakika)

Örnek sorular

Bu sorular öğrencilerin velilere sunacağı alıŖtırmaya hazırlanmalarına yardımcı olmak için kullanılabilir veya alıŖtırma sırasında seyircilere fikir vermek amacıyla dağıtılabilir.

Nalan hanım, Netbol kulübünüzün alkol konusunda gençlere iyi örnek olması gerektiğini düşünüyor musunuz?

Ben Broadmeadows Kalkındırma Grubu üyesiyim. Hayri beye/Hariye Hanıma bir sorum var. Mezuniyet balosunu düzenleyen kulübün başkanı olarak yaşı küçük gençlere alkollü içki satmaktan dolayı alabileceğiniz cezaları sizin şahsen ödemeniz gerekebilir? Bu konuyu hiç düşündünüz mü?

Ben Kriket Kulübü Yönetim Kurulu üyesiyim. Komiser Holmes'a bir sorum var. Maçlardan sonra kulübe gelirdiniz ve yanılmıyorsanız, bizimle kutlamalara katıldınız. Mezuniyet balosu gecesi izin alsanız ve bize katılsanız olmaz mı?

Tania, mezuniyet baloları biraz eskimedi mi? Gençlerin böyle şeylerde sıkıldığını düşünmüyor musunuz? Belki bu yüzden o kadar çok içmişlerdir. Ne dersiniz?

Leyla, sen veya arkadaşların sarhoş olursanız mezuniyet balonuzun berbat olacağını düşünüyor musun?

Şaziye, eğer erkek arkadaşın baloda alkollü içki içmeseydi mezuniyet balosu çok daha güzel geçer miydi?

Fatih bey, alkollü içki satışı konusunda yasaların uygulanmasını sağlamak sizin gibi bir futbol kulübü başkanının işi değil mi acaba?

Öğrenci Toplantı Başkanının Kapanış Konuşması

Bu alıŖtırmanın çok faydalı olduğunu söyleyin ve panel üyelerini zorlayan sorular sordukları için seyircilere teşekkür ediniz. Panelin konuyu görüşmeye devam edeceğini ve maçta sigara içilmesi konusunu bir karara bağlayacağını söyleyiniz.

Netlam Halem

Bütün ömrüm Broadmeadows semtinde geçti. 30 yıl önceki son grupta ben de vardım. Netbol şampiyonluğum var ve şu anda Netbol kulübünün başkanayım. Kızım bu yılki baloya katılmak istiyor. Alkol satışı konusunda kafam oldukça karışık. Netbal kulübünün başkanı olarak kulüp kasasına giren para beni çok memnun ediyor. Ayrıca, toplumun bu geleneğın tekrar başlatması ve herkesin birlikte çalışması da beni çok heyecanlandırıyor. Geçen yıl yaşı küçük gençlerin bile sarhoş olduğu haberleri beni çok endişelendirdi. Alkolü çok sevmiyorum. Gençler yeterince büyümeden alkol içmeseler daha iyi olur diye düşünüyorum

(Netty Nostalgia)

Haytiye Hanım

Ömrüm Broadmeadows'da geçti. Çok büyük bir sporcuydum. Emekli oldum ve boş zamanımda semtimdeki spor tesislerinin genişletilmesi ve yenilenmesi çalışmalarını ile uğraşıyorum. Bu bölgenin en iyi tesisini yaratmaya kararlıyım. Bir vesile olduğunda bir şeyler içmeyi seviyorum. Bence alkol ve spor birbirini tamamlıyor. Geçen yılki mezuniyet balosunun başarısının en büyük nedeni alkollü içki satışlarıydı. Yaşı küçük gençlerin alkol içmesini engellemenin anne-babanın görevi olduğuna inanıyorum. Bazı işgüzarların bütün topluma yararı olacak bu maddi kaynağı tehlikeye atmasına kızıyorum.

(Henrietta Parkes)

Hayti Bey

Ömrüm Broadmeadows'da geçti. Çok büyük bir sporcuydum. Emekli oldum ve boş zamanımda semtimdeki spor tesislerinin genişletilmesi ve yenilenmesi çalışmalarını ile uğraşıyorum. Bu bölgenin en iyi tesisini yaratmaya kararlıyım. Bir vesile olduğunda bir şeyler içmeyi seviyorum. Bence alkol ve spor birbirini tamamlıyor. Geçen yılki mezuniyet balosunun başarısının en büyük nedeni alkollü içki satışlarıydı. Yaşı küçük gençlerin alkol içmesini engellemenin anne-babanın görevi olduğuna inanıyorum. Bazı işgüzarların bütün topluma yararı olacak bu maddi kaynağı tehlikeye atmasına kızıyorum.

(Henry Parkes)

Komisier Holmes

10 yıldır Broadmeadows semtinde polis memuru olarak görev yapmaktayım. Toplumumuzu çok seviyorum ve herkesle iyi geçinmek istiyorum. Ben de futbol oynardım ve kulübün en önde gelen destekçilerindenim. Ama kısa bir süre önce aşırı alkolden kaynaklanan bir kaç trafik kazası gördüm. Bu nedenle maçlardan sonra alkol içilmesi konusunda endişelerim arttı. Hatta ters anlaşılmasın diye kulüpdeki toplantılara bile gitmemeye başladım. Alkol satışı kurallarına uyulması ve alkolün zararlarının önlenmesi konusunda kulüplerin daha çok sorumluluk alması gerektiğini düşünüyorum. Küçük yaştakilere alkollü içki satışlarının sıkı bir şekilde kontrol edilmesi koşuluyla mezuniyet balosunun düzenlenmesini destekliyorum.

(Sergeant Holmes)

tanı . L

Dans etmeyi çok seviyorum. Benim için danstan daha önemli bir şey yok. Mezuniyet balosu düzenleme geleneğinin tekrar başlaması bize bayram sevinci yaşattı. Geçen yıl sadece iki dansta “doğru dürüst” dans edildi ve bunu çok üzüldüm. Bence dansların belirli bir programa göre yapılmasının alkol sorununun çözümüne de yardımcı olacağını düşünüyorum.

(Tania Deltango)

Levya

16 yaşımdayım. 11. Sınıfa gidiyorum. Mezuniyet balosunu çok istiyorum. İyi bir arkadaş çevrem var ve herkesle iyi geçiniyorum. Ama bir erkek arkadaşım yok. Bir kaç partiye gittim ama öyle çok fazla alkollü içki içilmemişti. Annem ve babam büyümeden alkol içmeme izin vermiyor. Bence alkol içmek insanın büyüdüğünün göstergesi. Denemeyi çok istiyorum. Mezun olacak yaştaysak, alkol de içecek kadar büyümüştü sayılırız diye düşünüyorum.

(Lily White)

Şaziyə

Yaşım 17. Geçen sene mezun oldum. Bir erkek arkadaşım vardı o zaman ama balodan sonra ayrıldık. Heyecanla beklediğim mezuniyet balosu tam bir hayal kırıklığı ile sonuçlandı. Kabusa döndü. Etrafımda pek fazla arkadaşım kalmadı. Biraz yalnız ve boşlukta hissediyorum kendimi. Devamlı partilere gidiyorum ve sarhoş oluyorum. Erkek arkadaşım olmamasının üzüntünüzü böyle hafifletmeye çalışıyorum her halde.

(Shaza Been)

Fatih Terim

İstediğim şeyi gerçekleştirmek isterim. İlgı merkezi olmayı severim. Bundan da gurur duyuyorum. Laf olsun diye söylenen lafları hiç sevmem. Bana göre erkek adam bira da içer, sigara da. Yoksa tam erkek sayılmaz. Futbol kulübünün erkeklerin erkek oldukları bir yer olduğunu ve alkolsüz futbol kulübü olamayacağını düşünüyorum. Başkalarının futbol kulübünün işine karışmayı düşünmesi bile beni kızdırıyor.

(Jack Blunt)

5. ALIŞTIRMA (Her biri 5 dakika)

Karar Anı

Öğrenci Toplantı Başkanı: _____

Amaçlar

- Karar vermenin ne kadar zor olduğunu göstermek ve özellikle de, çabuk bir şekilde ve bireyin pek çok yöne çekildiğini hissettiği bir ortamda karar vermenin zorluğunu göstermek.
- Bu tür durumlarda gençler arasında sık görülen düşünce şekillerinin çeşitliliğini göstermek.

Öneriler

- Ne tür bir karar verildiği önemli değil çünkü bu tartışmanın kalitesine de bağlı. Önemli olan olumlu olumsuz taraflarını incelemek ve bunları seyircilerin dikkatine sunmak olmalı.
- ‘İyi’ veya ‘Kötü’ ve ‘Melek’ ve ‘Şeytan’ kalpli gibi tanımlamaları kullanmayınız çünkü bunlar verilen kararlarda önyargılı olunmasına neden olur. Zararın en aza indirilmesi yaklaşımının uyuşturucu kullanmanın doğru veya yanlış olduğu ile ilgilenmediğini öğrencilere hatırlatın. Onlara Zararın En Aza İndirilmesi kavramını ve *Get Wise* yayınının 13 sayfasındaki uygun olmayan ifade şekillerini de onlara hatırlatın. Bu alıştırmamızın amacı anne-babalara uyuşturucular konusunda karar vermenin ne kadar zor olduğunu göstermektir. Karşılıklarına bir senaryo çıktığında, anne-baba söz konusu durumun hem olumlu hem de olumsuz pek çok yönü olduğunu, karar vermenin her zaman kolay olmadığını ve gençlerin karar vermeden önce genellikle iyice düşündüklerini görebiliyorlar.
- Eğer seyircilerin hazır olduğunu düşünüyorsanız, bazı yetişkinleri davet edebilirsiniz ve bazı öğrencilerden de onlara yardımcı olmalarını isteyebilirsiniz.
- Öğrenciler her bir Karar Anı alıştırmamızın altında verilen boş yere başka düşünceleri ekleyebilirler.
- Üç veya dört alıştırma yeterli olur.
- Bu alıştırma personel toplantısı için çok uygun bir alıştırma.

Alıştırmanın Tanımı

Öğrenci Toplantı Başkanı gönüllü kişiden yüzü seyircilere dönük olarak oturmasını ister. Bu kişiye bir senaryo okunur ve bu hikayedeki kişi gibi olmaya çalışması istenir. Oturduğu sandalyenin her iki tarafında bir kişi durmaktadır. Bu kişilerin görevi sandalyede oturan kişiye ‘olumlu’ ya da ‘olumsuz’ yönleri söylemektir. Gönüllü kişi her iki kişinin de görüşlerini dinler ve kendi kişisel duygularını kesinlikle dikkate almadan, bu iki kişinin savunduğu görüşlerden birine göre bir karar verir. Bir şey tartışılırken taraflar olumlu ve olumsuz yönlerini söylerler ve gönüllü kişi de en ikna edici görüşün hangisi olduğuna karar verir.

5. ALIŖTIRMA (Her biri 5 dakika)

Ŗöyle bir giriŖ yapilabilir

Bu aliŖtirmaya Karar Anı adını verdik. Çünkü seyirciler arasından gelecek bir gönüllüyü bir ikilem ile karŖı karŖıya bırakacağız. Sandalyede otururken, bu gönüllü kiŖi kendisini hikayede bir ikilemle karŖı karŖıya olan kiŖinin yerine koyacak. *Creating Conversations* ekibinden iki üye sandalyede oturan kiŖiye ‘olumlu’ ve ‘olumsuz’ yönleri anlatacaklar. Sandalyede oturan kiŖinin kendi görüşlerini dikkate almasına izin verilmiyor. Tamamen bu iki kiŖinin anlattığı görüşleri dikkate alarak bir karar vermesi gerekiyor. Ŗimdi aranızda bu sandalyeye oturmak isteyen bir gönüllü var mı? ‘Olumlu’ ve ‘Olumsuz’ görüşleri savunmak için de ve yerlerine geçmelerini rica ediyorum.

Örnek ikilemler

1. 7. Sınıftasınız ve sigara içmekte olan kabadayı 10. Sınıf öğrencilerinin yanından geçiyorsunuz. Geçerken sizi korkutmak yerine sigara tutuyorlar. Bir tane alır mısınız?

‘Olumlu’ görüş _____

‘Olumsuz’ görüş _____

• Bir al dene. Zararı olmaz ya.	• Sigara içmek aptallık; sert gözükme için sigara içmek zorunda değilsin.
• Alt tarafı bir sigara. Hem onların da gözüne girersin.	• Sigara içmeyi bile bilmiyorsun. Bir de öksürük tutarsa, rezil olursun.
• Bir sigara alışkanlık yapmaz. Sadece bir iki fırt çeksen yeter.	• Bir sigara bile alışkanlık yapar.
• Bu gruba takılırsan 7. sınıfların en baba öğrencisi olursun.	• Akciğer kanserine yakalanırsın. TV’deki reklamları görmedin mi?
• Satın al demiyorlar. Bir tane ikram ediyorlar.	• Başlangıç hep öyle olur zaten. Sigaraya başlayınca, dünyanın parasını sigaraya verirsin.
• Sigara sınırları yatıŖtırmaya yardımcı olur.	• Sigara bir uyarıcı maddedir; merkezi sinir sistemini hızlandırır.
• Paketin üzerinde ‘sigara zararlıdır’ uyarısı var ama bu senin için değil yaşlılar için yazılmış.	• TV’de bir reklam var görmedin mi? Bir tane sigaranın bile zarar verdiğini, dişlerinin sararacağını, saçının ve elbiselerinin kokacağını söylüyor. Ağzının etrafında kırıŖıklıklar çıkması iyi durmaz değil mi?
• İstemiyorsan içine çekmezsin.	• Yakalanırsan, başına ne gelir bir düşün.
• Yakalanmazsın. Çocuklar her zaman okulda sigara içer. Kim görecektir sizi?	• Başkasına benzemeye çalışma, kendi bildiğini yap, başkalarının istediğini değil.

5. ALIŞTIRMA (Her biri 5 dakika)

2. 17 yaşındasın. Dört arkadaşınla birlikte deniz kenarındaki bir evde haftasonu kalmaya davet edildiniz. Yetişkin kimse olmayacak ve asıl neden ilk defa esrar içmeyi deneyeceksiniz. Daveti kabul eder misin?

‘Olumlu’ görüş _____

‘Olumsuz’ görüş _____

<ul style="list-style-type: none">• Yanında arkadaşlar varken denemek en iyisi. Bence dene.	<ul style="list-style-type: none">• Ya biri rahatsızlanır ya da hasta olursa?
<ul style="list-style-type: none">• Bir terslik olursa arkadaşların yanında olacak.	<ul style="list-style-type: none">• Terslik olursa mı? Terslik annen baban bunu duyunca olacak. Çok fena kızarlar.
<ul style="list-style-type: none">• Çok eğlenceli olur.	<ul style="list-style-type: none">• Bir köşe de başın fırladık gibi dönerken oturmanın neresi eğlenceli!
<ul style="list-style-type: none">• Seninle arkadaşlarının arasında bir şey – evdekilerin haberi olmaz.	<ul style="list-style-type: none">• bildiğin gibi bu iş yasal değil.
<ul style="list-style-type: none">• Boşuna panik yapma, alt tarafı bir iki fırt ot çekeceksin. Hemen alışkanlık yapmaz ki.	<ul style="list-style-type: none">• Akıl hastalığına, şizofreniye neden olabiliyor.
<ul style="list-style-type: none">• Bir iki fırt otun ciddi bir zararı olmadığını herkes biliyor. Denemekten ne zarar gelebilir?	<ul style="list-style-type: none">• Ya vücudun alerji yaparsa, şiddetli tepki gösterirse, sana kim bakacak o zaman?
<ul style="list-style-type: none">• Ömür boyu acaba nasıl bir şey diye merak edeceğine, işte sana fırsat.	<ul style="list-style-type: none">• Akıl hastalığını duydun mu? Sana da olabilir.
<ul style="list-style-type: none">• İstediyini yapacak yaştasın. Unutulmaz bir hafta sonu geçirebilirsiniz.	<ul style="list-style-type: none">• Sen bildiğini yap. Daveti kabul et ama sadece esrar içmeye gitme.
<ul style="list-style-type: none">• Herkese havanı atarsın.	<ul style="list-style-type: none">• Bir terslik olursa ömür boyu pişman olursun.

3. Bir çocuğunuz var. 15 yaşındaki kızınız Canan’ın durumu sizi endişelendiriyor. Son zamanlarda gizli gizli bir şeyler çeviriyor. Okulda sorunlar başladı. Acaba uyuşturucu madde mi kullanıyor diye düşünüyorsunuz. Onunla konuşmaya çalıştınız ama o buna bozuluyor ve konuşmuyor. Odasını temizlerken kızınızın günlüğünü buluyorsunuz. Okur musunuz?

‘Olumlu’ görüş _____

‘Olumsuz’ görüş _____

<ul style="list-style-type: none">• Okumanız lazım; sonuçta evladınız. Ciddi bir şey olabilir.	<ul style="list-style-type: none">• Ciddi olsa, size söylerdi. Okuyamazsınız çünkü günlük sizin değil, onun.
<ul style="list-style-type: none">• Oku ve yerine koy. Haberi bile olmaz.	<ul style="list-style-type: none">• Öğrenmek için başka yollar da var; arkadaşlarına sor.
<ul style="list-style-type: none">• Ya kötü bir şey oluyorsa? Sonra pişman olup, üzülebilirsiniz.	<ul style="list-style-type: none">• Canan günlüğünü okuduğunuzu öğrenirse o zaman görürsünüz üzülmeye neymiş.
<ul style="list-style-type: none">• Olup biteni bilmeden nasıl yardımcı olacaksınız. Günlüğüne bir göz atın.	<ul style="list-style-type: none">• Birisi sizin günlüğünüzü okusa ne yapardınız?
<ul style="list-style-type: none">• Belki kızınız da okumanızı istiyordur. Çünkü nasıl size söyleyeceğini bilmiyor olabilir.	<ul style="list-style-type: none">• Size bir daha güvenmez; aranız daha da açılır.

5. ALIŞTIRMA (Her biri 5 dakika)

4. 15 yaşında bir genç kızsınız ve üç arkadaşınızla birlikte bir partiye gittiniz. Saat 11.30 ve babanız sizi ve arkadaşlarınızı gece yarısı gelip alacak. Anne-babanız partide alkollü içki olduğunu bilmiyor ama arkadaşlarınızdan biri o kadar sarhoş ki yerinden kalkamıyor ve babanın arabasında kusma ihtimali çok yüksek. Eğer baban partide alkollü içki içildiğini öğrenirse, başın ciddi derde girer. Yine de arkadaşını evine bırakır mıydın?

‘Olumlu’ görüş _____

‘Olumsuz’ görüş _____

• Evine bırakmak zorundasın. O senin en iyi arkadaşın.	• Evine bırakamazsın. Baban yalan söylediğin için çok fena kızar.
• Onu partide bırakıp gidemezsin. Birisi sarhoş olmasından istifade etmeye çalışabilir.	• Arabada kusarsa, aylarca dışarı çıkmaya izin verilmez.
• Kusarsa, babana araba tutuyormuş dersin.	• Arkadaşının yüzünden sen niye başını derde sokacaksın?
• Ona bir şey olursa, çok üzülürsün.	• Onu eve götürecek başka birini bul.
• Onu eve götürmesi için bulacağınız kişiye nasıl güveneceksin?	• Para verin, taksiye binsin.
• Çok sarhoş taksiye binemez. Taksi şoförü ne olacak?	• Annenbaban sana bir daha güvenmez – unutmaya onlara kesinlikle alkol yok demiştin.
• Arkadaşlar birbirini yalnız bırakmaz. Sen onun yerinde olsaydın, onun senin gibi davranmasını isterdin değil mi?	• Herkes kendi yaptığından sorumludur. Seni ilgilendirmez.

5. 19 yaşında bir delikanlısın. 15 yaşındaki kız kardeşin bir partiye gidiyor. Partiyi veren arkadaşının anne-babası tatilde olduğu için evde yetişkin bir kişi olmayacak. Kız kardeşin biraz alkollü içki almanı istedi. Bunu yapar mısın?

‘Olumlu’ görüş _____

‘Olumsuz’ görüş _____

• Onun yaşında sen de yapmıştın. İki yüzlü olma.	• Bir terslik olursa, kendini suçlarsın.
• Çok fazla içmemesini söyle veya istediği miktarın yarısını al..	• Evet, ama o bir kız. Kendine bakamaz. Başkaları sarhoş olmasından faydalanmaya çalışabilir. O zaman ne hissedersin.
• Sana çok güvenir, sen onun ağbisisin. Onun gözünden düşmemen lazım.	• 15 yaşındaki bir kız çok az alkolle bile sarhoş olabilir. Bunu biliyorsun.
• Bu çok normal. Gençler parti de içer.	• Bir terslik olursa, büyük ağbi olarak ne duruma düşersin?
• Sen de bu yollardan geçtin! Eğlenceli olmuştu.	• Gittiğin partileri düşün. Kız kardeşinin o tür yerlere gitmesini ister misin?
• Kız kardeşinle ilgilenecek başkaları olacak.	• Ya sen de bu partiye gideceksin ya da içkileri alma.

5. ALIŞTIRMA (Her biri 5 dakika)

6. 18 yaşında bir gençsin. Tanıştığın kişilerin çoğu ekstasi hapi içiyorlar. Sana ve arkadaşına denemeniz için yarımşar hap teklif ediliyor. Ne yaparsın?

'Olumlu' görüş _____

'Olumsuz' görüş _____

<ul style="list-style-type: none">• Alt tarafı yarım hap. Yanında da arkadaşların var zaten.	<ul style="list-style-type: none">• İçinde ne olduğu belli değil. Çamaşır tozu da olabilir veya LSD de. Ruh halinde garip değişiklikler olmaya başlarsa? İster misin? Riske girme.
<ul style="list-style-type: none">• Beleş. Para vermiyorsun. Artı alışkanlık yapmıyor.	<ul style="list-style-type: none">• Kontrolünü kaybedebilirsin. Nasıl etkileyeceğini bilemezsin.
<ul style="list-style-type: none">• Niye ekstasi demişler bu hapa sence? Çünkü insanı rüyada gibi yaşıyor. Senin de dinlenmeye ihtiyacın var.	<ul style="list-style-type: none">• Araştırmalar ekstasinin ileride hafıza kaybına neden olduğunu gösteriyor – bu da beyin hasarı demektir.
<ul style="list-style-type: none">• Bu kadar korkak olma. Yoksa herkes fazla temiz olduğunu düşünmeye başlayacak.	<ul style="list-style-type: none">• Kendi bildiğini yap. İsteddiğin şeyi yap. Başkalarının ne düşündüğü kimin umrunda?
<ul style="list-style-type: none">• Düşün bir kere; NE EĞLENİRSİNİZ.	<ul style="list-style-type: none">• Fizik kurallarını unutma. Ne kadar yükseğe çıkarsan o kadar derine düşersin. O kadar kötü hale gelmek ister misin?
<ul style="list-style-type: none">• Arkadaşların yanında olacak. Sana bakarlar. Hiçbir sakıncası yok. Sadece yeterince su içmen gerekiyor.• Bu adamlar her zaman içiyor ve öve öve bitiremiyorlar.	<ul style="list-style-type: none">• Hepsi içecek. Bir terslik olsa yardım edecek durumda olmayacaklar.• Bir tek ekstasi hapi içip ölen kişiler var.

7. 16 yaşındasın ve pek çok arkadaşınla birlikte bir partidesiniz. Partideki en yakışıklı oğlan onun seni eve bırakmasını isteyip istemediğini soruyor. Daha yeni 18 yaşına girmiş ve ehliyetini alalı da çok olmamış. Alkollü içecekler içerken gördünüz ama sarhoş da durmuyor. Bu teklifi kabul eder misiniz?

'Olumlu' görüş _____

'Olumsuz' görüş _____

<ul style="list-style-type: none">• Çok yakışıklı. Kaçırma bu fırsatı.• Geç oldu. Eve götürecektir birini bulman lazım. Bu geç saatte anne-babanı mı arayacaksın, yani?	<ul style="list-style-type: none">• Arabaya binme. Sarhoş. Kaza yapar.• Taksi tut.
<ul style="list-style-type: none">• Taksi tutmaya gücün yetmez. O para başka şeylere lazım.	<ul style="list-style-type: none">• Tanımıyorsun bile. Ölüm kalım meselesi olabilir. Tekerlekli sandalyeye mi düşmek istiyorsun?
<ul style="list-style-type: none">• Bir şey olmaz; Başının çaresine bakarsın sen. Arabayı sürerken gözünü yoldan ayırmasın.	<ul style="list-style-type: none">• Ehliyetini yeni almış. Acemi.
<ul style="list-style-type: none">• İki adımlık yolda otuyorsun zaten; öyle uzun uzun yola gitmeyeceksiniz ya.	<ul style="list-style-type: none">• İstatistiklere göre kazaların çoğu insanların evinin 500 metre yakınındaki bir mesafede olurmuş.
<ul style="list-style-type: none">• Acayip hava atarsın. Arkadaşlarının hepsi seni kıskanır eminim. Herkes duyar.	<ul style="list-style-type: none">• Hastanelik olursan neyi kıskanacaklar? Televizyondaki TAC reklamlarını görmedin mi?

5. ALIŞTIRMA (Her biri 5 dakika)

8. 10 yaşındasın ve astımın var. En iyi arkadaşının babası sizi önemli bir basketbol maçına götürüyor – takımın yarı final maçı oynayacak. Arabada sigara içiyor ve sen astımından dolayı endişelisin. Sigara içmemesini söyler misin?

‘Olumlu’ görüş _____

‘Olumsuz’ görüş _____

• Ona ne yapacağını sen söyleyemezsin. Koskoca adam.	• Evet, ama astım nöbeti geçirebilirsin. O zaman da oynayamazsın.
• Araba onun. Ona kalmış bir şey.	• Sahaya varıncaya kadar içmemesini iste.
• Seni biraz çokbilmiş gibi görebilir.	• Hayır. Tam tersi. Ne sorumlu akıllı bir çocuk der.
• Camı arala. Temiz hava girsin.	• O zaman duman tamamen arabanın içine girer.
• Mızızlık yapma; 10 dakikalık yola gidiyorsun zaten.	• Ya nefesin yetmediği için maçı kaybederseniz.
• En iyi arkadaşımı kırmış olursun.	• Başkasını kırmamak için sen niye rahatsız olacaksın ki?
• Mızız derler; idare et biraz.	• Pısırik olma. Hakkını aramasını bil.
• Öksürmeye başla; bakarsın anlar.	• Hayır. İşin içinde sağlığın söz konusu ise ödün vermemelisin.

9. 15 yaşındaki Ayşe’nin velisisiniz. Ayşe arkadaşları ile büyük bir partiye gitmek istiyor. Bu konuda endişeleriniz var ama gitmesine izin verir misiniz?

‘Olumlu’ görüş _____

‘Olumsuz’ görüş _____

• Akli başında bir çocuk ve arkadaşları da çok iyi.	• Daha 15 yaşında. Çok genç. Başına her şey gelebilir.
• Siz de onun yaşındayken konserlere gittiniz.	• Bu partilerde alkol ve uyuşturucu alındığını duymuştunuz ya? O konu ne olacak?
• Ona güvenmediğinizi zannedebilir.	• Ama, her şey farklı şimdi. Çok daha tehlikeli.
• Bazen izin vermek lazım.	• Sizin kızınızdaki bir şüphemiz yok ama partiye gelenlerden çekiniyorsunuz. Bunu kızınıza izah edin.
• Neyi ne kadar yapmasını istediğinizi söyler ve gitmesine izin verirsiniz. O kadar sevinir ki bakarsın ev işine bile yardım eder.	• Ona bir CD alırsınız, gitmekten daha iyi olur.
• Gündüz gönderin. Akşam olmadan da gidip alın. Ya da siz de gidin.	• Kural belli; bu partilere 15 yaşında değil 17 yaşında gidilir.
• Bu konuyu bir düşünün. Kararınızı vermeden önce kendisiyle de bir konuşsanız iyi olur.	• Ne yani anlayışlı, modern annemizi mi olmaya çalışıyorsunuz. Hayır dersiniz, olur biter.

Öğrenci Toplantı Başkanının Görüşleri

İkilemin sonuna doğru, gönüllü kişiye şu soruları sorunuz:

- Dinlediğiniz görüşlere göre, verdiğiniz karar nedir?
- Bu kararı vermenizde söylenen görüşlerden hangisi etkili oldu?
- Karar vermede zorlandınız mı?

6. ALIŖTIRMA (10 dakika)

Gizli Düşünceler 1 - Erol

Öğrenci Toplantı Başkanı: _____

Amaç

Çeşitli nedenlerden dolayı dile getirilmeyen ama üzerinde durduğumuz konuyu etkileyen düşünceleri incelemek.

Öneriler

- Bu alıştırma diğerlerinden biraz daha fazla prova gerektiriyor.
- Senaryoyu okul toplumumuzun özelliklerine göre adapte etmeniz gerekebilir.
- Gizli düşünceler üzerine konuşurken bir yetişkinin öğrenci toplantı başkanı ile birlikte tartışmayı idare etmesi yararlı olabilir.

Alıştırmanın Tarifi

Bu piyes çeşitli şekillerde oynanabilir. Bir kişi her bir oyuncunun arkasındaki 'beyin' olarak hareket ederek senaryo boyunca gizli düşünceler araştırılabilir. En verimli şekilde yapabilmek için gizli düşünceleri canlandıran oyunculara siyah elbise giydirilebilir veya, bir uzaktan kumanda aletinde olduğu gibi 'dur' ve 'devam' tuşları ile yönetilebilir. Ya da seyircilerden her bir oyuncunun neleri düşünüp ama söylemediğini tahmin etmelerini istersiniz. Bu ayrıca gösterilen çocuk yetiştirme yöntemini de tartışmanıza da imkan yaratacaktır.

Şöyle bir Giriş Yapılabilir

Bu alıŖtırmada 16 yaşındaki Erol ve annesi Aysel ve babası Ayhan'ı göreceğiz. AlıŖtırmanın amacı bu kahramanlarımızın düşünüp de söylemedikleri şeyleri incelemek olacak. Bu nedenle her bir kahramanın arkasında bir 'beyin' olacak. Erol haftasonu bir arkadaşının evinde kalıyordu. Arkadaşının anne-babası erken dönünce esrar içerken yakanladılar. Erol'un anne-babasının olduğu sahne ile başlayalım.

ROLLER	OYUNCULAR
Anne: Aysel	
Baba: Ayhan	
Oğulları: Erol	

ANNE: Ayhan bu çocukla konuşman şart. Olay çok ciddi. Sert olman lazım. Sen babasısn.

BABA:Peki olur, ya. Sakin ol.

ANNE: Eğer yumşak davranmasan, Erol böyle şeylere bulaşmazdı. Ayhan bu çocuk uyuşturucu içiyor. Esrar yasak bir madde. O arkadaşı olacak çocuk bizimkini kolayca kandırdı.

BABA: Aysel, sakin ol. Çocuk 16 yaşında – kendi kararlarını verme zamanı geldi.

ANNE: Bana sakin ol deyip durma Ayhan.

[Ara]

BABANIN SESİ: Yine başladı bu kadın, panikliyor yine. Bir de bununla uğraş.

ANNENİN SESİ: Ayhan, kim oluyorda bana sakin ol diyor. Endişelenmek hakkım. Bu çocuk benim evladım.

[Erol içeri girer.]

EROL: Merhaba, anne, baba. Açıklıktan ölmek üzereyim.

ANNE: [Erol'a yakından bakarak.] Erol gözlerine ne oldu senin?

EROL: Ne var, ne olmuş?

ANNE: Erol, baban seninle bir konuşmak istiyor. Öyle değil mi, Ayhan?

BABA: Erol, gel şöyle otur. Seninle bir konuşmanın zamanı geldi.

ANNE: Ayhan, sert ol.

BABA: Erol sen bu gece nerdeydin oğlum? Taner'in yanında mıydın?

EROL: Ne demek oluyor bu? Evet. Taner'in yanındaydım; parkta bir iki şut çektik.

[Ara]

EROL'un sesi: Acaba ne olup bitiyor? Bir şey var gibi. Umarım kötü bir şey değildir.

ANNE: Erol, oğlum, onu nerden aldın?

EROL: Topu mu? Taner'in evden.

ANNE: Ben yutmam bunu. Taner'in annesi aradı. Nasıl utandım biliyor musun? Bu kadınlarla gün düzenliyoruz.

BABA: (*sakin bir şekilde*) Erol nerden aldın oğlum?

EROL: yolda buldum.

ANNE: O bun mudur, nedir? Onu nerden aldın?

EROL: Anne, o şey bong deniliyor. Taner'in ağbeyi ödünç verdi.

[Ara]

EROL'UN SESİ: Şimdi yandım. Bunu benim verdiğimi öğrenmemeleri lazım. Sakin olmalıyım.

ANNE'NİN SESİ: Çok mahcup oldum. Erol bunu bana yaptı aklım almıyor. Gündeki kadınların ağzına sakız olurum artık.

BABA: Erol, evladım. Umarım bu olaya üzülmüşsündür.

EROL: Üzgünüm. Tamam mı?

BABA: Aysel, bak. Çocuk 'üzgünüm' diyor.

ANNE: [*Bağırarak*] Üzgünmüş! Üzgün olmak yetmez. Cezasını çekmesi lazım... cezasını da senin vermen lazım.

BABA: Çocuk üzgünüm diyorsa, bence ona güvenmemiz lazım. Bir daha yapmaz. Öyle değil mi Erol?

EROL: Tabi ki öyle baba. Bir daha yapmam. Tamam, anne, söz veriyorum.

[Ara]

BABA'NİN SESİ: Maç sonuçlarını seyredemiyorum. Aysel karışmasa bu işi daha kolay hallederdim. Aslında çok da kötü bir şey yok ortada. Daha beter de olabilirdi. Alt tarafı esrar.

ANNE'NİN SESİ: Evin disiplin sorumlusu niye ben oluyorum ki? Çocuk yetiştirme konusunda Ayhan kafasını kuma sokar. Hep ben kötü anneymişim gibi gözüküyorum.

ANNE: Ayhan biraz bana destek ol. Niçin bana arka çıkıp, bu çocuğa bir ceza vermiyorsun?

BABA: Biraz sakın olsan, bu sorunu düzgün bir şekilde hallederiz. Biraz sakın ol, Aysel.

ANNE: Senin için hava hoş tabii ki Ayhan bey. Yarın bu kadınlarla günde sen görüşmeyeceksin. Beni kötü bir anne olarak görecekler. Erol, çok kızgıyım.

[Son]

Öğrenci Toplantı Başkanının Görüşleri

Piyas bittiğinde seyircilere şu soruları sorun:

- Piyesteki kahramanlarımızın aklından geçen düşüncelerden bazıları neler olabilir?
- Anne-babanın bu durumu ele alış şekli hakkında bir görüşü olan var mı?
- Aysel ve Ayhan Erol konusunda ne yapacaklarını konuştular. Bu durumu başka nasıl ele alabilirlerdi?

7. ALIŖTIRMA (10 dakika)

Gizli Düşünceler 2 – Gülay

Öğrenci Toplantı Başkanı: _____

Amaçlar

Esrar kullanmanın muhtemel etkilerini ve tesirlerini incelemek.
Bu durum karşısında izlenebilecek stratejileri görüşmeye teşvik etmek

Öneriler

- Bu alıştırma diğerlerinden biraz daha fazla prova gerektiriyor.
-
- Senaryoyu okul toplumumuzun özelliklerine göre adapte etmeniz gerekebilir.
- Gizli düşünceler üzerine konuşurken bir yetişkinin öğrenci toplantı başkanı ile birlikte tartışmayı idare etmesi yararlı olabilir.

Alıştırmanın Tarifi

Bu piyesin konusu bir arkadaşlarının esrar kullanması ve onda yaptığı etkiler nedeniyle endişeleri olan bir grup arkadaşın hikayesinden oluşuyor. Alıştırma hikaye kahramanlarının gizli düşüncelerini incelemeyi hedefliyor. Seyircilerin de gizli düşüncelerin incelenmesine ve bu durumun ne şekilde idare edilebileceğinin tartışılmasına katılması da önemli.

Söyle bir Giriş Yapılabilir

Merhaba, adım Bu alıştırma, bir arkadaşlarının esrar içmesinden endişe duyan bir grup arkadaş hakkındaki bir piyesten oluşmakta. Alıştırmanın amacı hikaye kahramanlarının düşünüp ancak söylemedikleri şeyleri incelemek ve sonra bu durumu idare etmede kullanabileceğimiz yöntemleri tartışmaktır.

ROLLER	OYUNCULAR
Can	
Tülay	
Gülay	
Ergun	
Hakan	

(Can, Tülay, Gülay ve Ergun Televizyonda ‘Friends’ dizisini seyrediyor ve sohbet ediyorlar.
Sohbetin konusu Hakan)

TÜLAY: Bu dizi de en çok neyi seviyorum biliyor musun? Arkadaşlığın ne kadar önemli olduğunu gösteriyor – birlikte gülersin, ağlarsın ve destek olursun.

CAN: Ya tabii ki. Erkekler güldürür, kızlar da yiyecek içecek işlerine bakar!

TÜLAY: Böyle kız erkek ayrımcılığı yapma. Zaten Gülay senden daha komik.

CAN: Hakan’a ne diyorsunuz? Gelmiş geçmiş en komik adam veya en azından eskiden öyleydi. Otun dozunu kaçırmaya başlamadan önce.

CAN: Doğru. Bir yerde olmasa bile kahkaha kaynağıydı.

ERGUN: Hani o bir keresinde ünlü birinin taklitini yapmıştı, hatırlıyor musunuz? Herkes gülmekten neredeyse çatlamıştı.

TÜLAY: Öyle neşe dolu bir çocuktuk. Şimdiler de yüzümüze bakmıyor.

CAN: **Bizim arkadaşımız. Onunla ilgilenmemiz lazım. Oturup, ne hale geldiğini konuşmakla olmaz.**

TÜLAY: Acaba bir derdi mi varda böyle devamlı ot içmeye başladı dersiniz?

CAN: Bence büyük bir derdi var ama ne olduğunu bilmiyorum. Artık yüzü gülmüyor bile.

TÜLAY: Bilmemiz gerekmez mi? Biz arkadaşız. Arkadaşlar birbirlerine destek olur. Gidip

kendisine soralım.

ERGUN: Ben ağzını aradım ama bir şey yok. Dert etme diyor.

CAN: Hakan'ın durumu normal değil. Tarih dersine epeydir girmede. Kalabilir. Futbol takımından çıktı. İşin kötüsü bizimle de konuşmuyor artık.

GÜLAY: Belki biraz yalnız kalmak istiyor. Kendi başının çaresine bakabilir. Pek çok kişi bir ara ot içme dönemini yaşar. Kimseye bir zararı yok.

TÜLAY: Hayır. Bence hep birlikte Hakan ile konuşalım; endişlendiğimizi ve yardım etmek istediğimizi söyleyelim. Yakasına yapışalım demiyorum ama elimiz kolumuz bağlı okulda kalmasına seyirci kalamayız.

GÜLAY: Ama yardıma ihtiyacı olsa kendi gelir isterdi, değil mi?

ERGUN: Yok, yok. Ben de Tülay gibi düşünüyorum. Bir şey yapmamız lazım.

[Kapı çalınır.]

CAN: İyi adam lafının üzerine gelirmiş! [Kapıya açar ve Hakan içeri girer]

ERGUN: N'aber Hakan?

HAKAN: İyi. Kusura bakmayın geciktim.

TÜLAY: Nerde kaldın?

HAKAN: Hiçbir yerde. Dalmışım. Saati unuttum gitti.

TÜLAY: Hakan, sen iyi misin? Biz biraz endişelenmeye başladık. Çok değiştin. Yüzün gülmüyor artık. Bir terslik mi var?

HAKAN: Yok bir şey. Niye? İyiyim. Boş verin siz.

ERGUN: Hakan, sen havalarda geziyor gibisin. Bizim gruba takılmıyorsun artık. Aklında neler var?

HAKAN: Bakın canımı sıkan ufak tefek şeyler var. hepsi o kadar. Hallederim ben. İyiyim, gerçekten.

GÜLAY: Ben size demedim mi? Hadi Hakan otur. Bir el kağıt oynamak ister misin?

CAN: Hakan, biz senin arkadaşlarımız. Ama sen bize açılmazsan, biz sana yardım edemeyiz. Derdin ne senin?

HAKAN: Bir şey yok, ya! İyiyim.

[Ara]

Öğrenci Toplantı Başkanı

Seyircilere aşağıdaki soruları sor:

- Kahramanlarımızın aklından başka hangi düşünceler geçiyor olabilir?
- Hakan'ın arkadaşları durumu nasıl idare ediyorlar dersiniz?
- Bu durumda başka nasıl davranabilirlerdi acaba? Önerileriniz var mı?

Kahramanlarımızın aklından geçmiş olabilecek başka düşünceler

TÜLAY: Bence bir uzmana danışmak lazım. Kötü bir şey olursa, çok pişman olurum. Bu iş bizi geçer.

ERGUN: Acaba ne olup ne bittiğini Hakan'nın kardeşine mi sorsak? Yoksa işler daha da kötü mü olur?

CAN: Bir şey söylersek, Hakan'ın başı iyice derde girer. Söylemezsek, yine başı derde girecek. Acaba Hakan'ın adını vermeden okulda birine danışsak mı acaba?

GÜLAY: Her şey yolunda gibi davranmam ve Hakan'ın ne kadar değiştiğini görmemem acaba gerçek bir arkadaşta yakışır mı? Ben arkadaşlarımla beni sorunlarımla başbaşa bırakmasını mı isterdim acaba?

HAKAN: Ya başımın dertte olduğunu biliyorum ama bu çocukların elinden bir şey gelmez. Anlamıyorlar. Kimse anlamıyor zaten.

8. ALIŞTIRMA (5 dakika)

Hemen teşhisi koymayın

(Get Wise adlı yayının: Anne-baba ile iletişim Kısmından alınmıştır)

Öğrenci Toplantı Başkanı: _____

Amaçlar

- Anne-babaları araştırmacı olmaya, ön yargılı olmamaya teşvik etmek.
- Açık bir şekilde karşılıklı konuşmanın önemini vurgulamak.

Öneriler

- Bu alıştırma biraz prova gerektiriyor ve seyirciye göre uyarlanabilir.
- İletişimin önemli olduğunu vurgulayan bir alıştırma olduğu için gecenin son alıştırması olarak seçilmesi iyi olur. Bir de olumlu bir haberle son bulan bir alıştırma.
- Senaryo okul toplumuna göre uyarlanabilir.

Alıştırmanın Tanımı

Bu piyes, anne-baba ve ergen çocukları arasında açık, karşılıklı bir iletişim bulunmasının önemini vurgulamayı amaçlamaktadır.

Şöyle bir Giriş Yapılabilir

Bu alıştırmada, 16 yaşındaki Ali, babası Sedat ve annesi Arzu'nun bulunduğu bir senaryo kullanılıyor. Anne ve babası Ali'nin davranışlarında son zamanlardaki değişikliklerden çok kaygı duyuyorlar. Alıştırmanın adı "Hemen Teşhisi Koymayın" ve adından da ne olduğu hemen anlaşılıyor sanırım.

BİRİNCİ SAHNE: [*Anne ve baba Ali'nin davranışlarındaki değişiklikler hakkında konuşuyorlar.*]

BABA: Hayatım, ben geldim.

ANNE: Merhaba, canım. Günün nasıl geçti?

BABA: Daha iyi olabilirdi. Sana bir şey söyleyim mi bu yoldaki P levhası takan acemi sürücüler var ya ya kendileri ölecekler ya da birilerini öldürecekler. Deli gibi araba sürüyorlar.

ANNE: Sedat, ben ne düşünüyordum biliyor musun?

BABA: Dur ben söyleyim, yeni bir arabaya ihtiyacımız var.

ANNE: [*içini çekerek.*] Yok bu önemli bir şey.

BABA: Aklından ne geçiyor senin kuzum?

ANNE: Bizim Aliş beni çok endişelendiriyor.

BABA: Ne demek istiyorsun?

ANNE: Önce motosikletini sattı. Sonra servet harcıyıp havuz aldık, ayağımı içine sokmuyor.

BABA: Canım, konu açılmışken, hani o Galatasaray forması vardı ya, onunla yatar, onunla gezerdi. Artık giymiyor. Yazın sıcakta kazakla geziyor adam.

ANNE: Belki bizden bir şey saklıyordur.

BABA: Yani, ne olabilir diyorsun?

ANNE: Ona yardımcı olmalıyız. Bunun altından ciddi bir şey çıksın istemem.

[*Ara*]

İKİNCİ SAHNE: [*Ali ve Canan, Ali'nin içinde bulunduğu ikilem hakkında konuşuyorlar.*]

ALİ: Ya, Canan, bizimkiler yakama yapıştı. Dedektif gibi oldular.

CANAN: Niye? Neden öyle düşünüyorsun?

ALİ: Devamlı beni sorguluyorlar. Niye havuzunda yüzmüyorsun, niye motosikletini sattın-
motosikletimi de özledim aslında... falan filan işte.

CANAN: Ben sana bu şeye başlama demedim mi? Ben hiç sevmem.

ALİ: Ya bir de şimdi sen başlama. Peşimde yeterince hafiyeye var zaten. [*uzaklaşır.*]

CANAN: [*Bağırarak.*]

Ben de ruh halindeki yanar döner değişikliklerden bıktım artık. Yürü git bakalım.
Problemlerinden de öyle kaçıp duruyorsun zaten.

ALİ: Kusura bakma, canım. Ya hallolur her şey.

CANAN: Ne yapacaksın, Ali?

[Ara]

ÜÇÜNCÜ SAHNE [*Baba, Ali ve Doktor muayenehanedeler.*]

DOKTOR: [*Ofisten çıkar.*] Sedat bey, buyrun gelin.

BABA: Ali sen bekle, ben doktor beyle bir konuşuyum.

DOKTOR: Sorun ne?

BABA: Sorun oğlum Ali. Son zamanlar garip hareketleri var; motorsikletini sattı. Her halde
paraya acil ihtiyacı vardı. Bahçemizdeki havuzda artık hiç yüzmez oldu. Yazın sıcakta
bile uzun kollu şeyler giyer. Benden devamlı kaçınır gibi bir hali var.

DOKTOR: Evet, belki uyuşturucu falan kullanıyordur. Eroin falan gibi. Para için motorsikletini
satması, iğne deliklerini saklamak için uzun kollu giyinmesi bunun işaretleri.

BABA: Ne yapacağız bilemiyoruz, doktor bey.

DOKTOR: Gelsin içeriyede, bir konuşalım bakalım.

[*Baba çıkar, Ali'yi çağırır.*]

ALİ: Ne var, ne oldu? Ne işim var burda benim?

DOKTOR: Ali, Baban son zamanlarda garip hareketler yaptığını söylüyor ve biraz durumundan
endişeleniyorlar. Yazın sıcakta kazak giyiyorsun, motosikletini satmışsın. Bana göre –
ben de biraz kendisine katılıyorum- uyuşturucu sorunun olabilir.

Baban biraz uyuşturucudan şüpheleniyor – ben de ona hak veriyorum.

ALİ: [*yerinden fırlar.*] Ne? Yok ya! bir dövme yaptırdım koluma. Babam görsün istemedim
çünkü gözünden düşerdim. İnsanlar böyle hemen teşhis koymasa

Öğrenci Toplantı Başkanının Görüşleri

Seyircilere bir olayı tam olarak anlamadan tahminlerde bulunurken dikkatli olmaları gerektiğini söyleyebilirsiniz ve sonra da şu soruyu sorarsınız:
Hikayemizin kahramanları bu senaryoda neyi daha farklı yapabilirlerdi?

9. ALIŞTIRMA (20 dakika)

Uyuşturucu Bilgi Testi – Yanlış İnanışları DeĐiŐtirelim!

ÖĞrenci Toplantı Başkanı: _____

Amaç

- Katılanlara uyuŐtucular hakkında bilgi vermek

Öneriler

- EĞer bilgi yarışması Şeklinde bir format kullanıyorsanız, aşağıdaki hususlara dikkat ederseniz, anne-babalar arasından gönüllüler bulma ihtimaliniz daha fazla olacaktır:
 - her bir yarışmacı için soruları beŐli bölümlere ayırırsanız ve ilk soruyu basit bir soru sorarsanız,
 - yarışmacının seyircilerden yardım almasına imkan tanırırsınız.
- Kazanan yarışmacılara veya en çok puanı toplayan gruba ödülleri vermeniz gerekecek.

Alıştırmanın Tarifi

Bu yarışma çeşitli Şekillerde yapılabilir. Sizin önem verdiğiniz konulara en uygun Şekli belirleyin ve sonra kullanmak istediğiniz soruları Őeçin. Katılanlara vererek ya tek baŐlarına ya grup halinde yapmalarını isteyebilirsiniz. Veya televizyonlardaki yarışma programlarından birinden esinlenerek sunabilirsiniz. Bu amaçla, Bu materyalin ekinde verilen CD-ROM içinde bir bilgi yarışması formatı örneği verilmiŐtir. Bu soruları ne Şekilde sunacağınızı belirledikten sonra toplantı başkanının uygun bir giriş konuşması hazırlaması gerekecektir.

1. BÖLÜM UYUŞTURUCU BİLGİ TESTİ – YANLIŞ İNANIŞLARI DÜZELTELİM!

En doğru cevabı daire içine alınız:

<p>1. ‘At’ terimi neyi ifade etmek için kullanılmaktadır?</p> <p>(a) esrar (b) LSD (c) ot sigarası (d) eroin.</p>	<p>2. Avustralya’da ilk teneke kutu bira ne zaman üretildi?</p> <p>(a) 1949 (b) 1954 (c) 1959 (d) 1961</p>
<p>3. Avustralya’daki ilk teneke kutu biranın en büyük özelliği neydi?</p> <p>(a) Kangaroo şeklindekiydi (b) İki galon kapasitesi vardı (c) Kapağı vidalıydı (d) Açmak için konserve açacağı kullanmak gerekiyordu</p>	<p>4. Amfitaminler vücudu şöyle etkiler:</p> <p>(a) yavaşlatır (b) halüsinasyonlara (hayal görme) neden olur (c) hızlandırır (d) yukarıdakilerin hepsi.</p>
<p>5. LSD aşağıdakilerden hangisine neden olur:</p> <p>(a) kan tansiyonunun düşmesi (b) kalp atışının yavaşlaması (c) ağız kokması (d) hızlı nefes alıp verme.</p>	<p>6. Kafein aşağıdakilerden hangisinde bulunmaz:</p> <p>(a) çikolata (b) kahve (c) uyku hapi (d) çay.</p>
<p>7. Az miktarda alınan kafein:</p> <p>(a) vücut ısısını düşürür (b) daha sık tuvalete çıkarır (c) siğil çıkmasına neden olur (d) vücutta daha çok kıl çıkarır.</p>	<p>8. 1945’de sigara içen erkeklerin yüzdesi yaklaşık olarak:</p> <p>(a) 20 (b) 40 (c) 70 (d) 90</p>
<p>9. Aşağıdakilerden hangisi doğrudur?</p> <p>(a) Esrar hafızayı etkilemez. (b) Normal insanlarda esrara karşı kötü bir tepki olmaz. (c) Yüksek dozda alınan esrar halüsinasyonlara (hayal görme) neden olur. (d) Esrar alışkanlık yapmaz.</p>	<p>10. Bir standart içkideki alkolü karaciğerin eritmesi ne kadar sürer?</p> <p>(a) 1 dakika (b) 1 saat (c) 1 gün (d) 1 hafta</p>

<p>11. Aşağıdakilerden hangisi doğrudur?</p> <p>(a) Sakinleştirici haplar (Tranquilliser) merkezi sinir sistemini hızlandırır. (b) Uyku hapları tranquilliser sayılmaz. (c) Sakinleştirici haplar kasları gevşetmek için kullanılmaktadır. (d) Sakinleştirici haplar bağımlılık yapmaz.</p>	<p>12. Sigara dumanı ciğerlere çekildikten sonra nikotinin beyinde etki yapması ne kadar sürer?</p> <p>(a) 30 saniye (b) 2 saniye (c) 7 saniye (d) 2 dakika</p>
<p>13. Kahvenin ana vatanı hangi ülkedir?</p> <p>(a) Arabistan (b) Jamaika (c) İrlanda (d) Brezilya</p>	<p>14. Amfetamin maddesinin etkisi aşağıdakilerden hangisidir?</p> <p>(a) huzursuzluk ve uyku bozukluğu (b) uyku hali (c) kalp atışında yavaşlama (d) iştah açar.</p>
<p>15. Teneke bira kutularını uç uca dizerek Calder Highway şehirler arası yolu üzerinde Bendigo'dan Mildura'ya kadar uzanan bir çizgi çekmek istesek, yaklaşık kaç kutu gerekirdi?</p> <p>(a) 30 000 (b) 300 000 (c) 3 000 000 (d) 30 000 000</p>	<p>16. Ekstasi MDMA'dır. Bunun anlamı nedir?:</p> <p>(a) Methylenediozomethamphetamine (b) Methylene (c) Methyleamphetamine (d) Methyldone.</p>
<p>17. Aşağıdakilerden hangisi kenevir otunun (cannabis) en tesirli şeklidir:</p> <p>(a) esrar (b) kenevir sapı (c) haşış (d) haşış yağı.</p>	<p>18. Alkol aşağıdaki hangi nedenden dolayı bunalıma iten bir madde olarak görülür:</p> <p>(a) sizi çok kederlendirir (b) beyine giden ve gelen mesajları yavaşlatır (c) uyku verir, yorgunluk yapar (d) olan şeyleri unutabilirsiniz.</p>
<p>19. Kokain kullanmanın fiziksel (bedensel) etkilerinden birisi şudur:</p> <p>(a) dermansızlık yapar (b) iştah açar (c) vücut ısısını artırır (d) kalp atış oranını azaltır.</p>	<p>20. Aşağıdakilerden hangisi sakınleştirici bir madde değildir?</p> <p>(a) Valium (b) Uyku hapları (c) Serapax (d) No-Doz (uyanık kalmayı sağlar).</p>

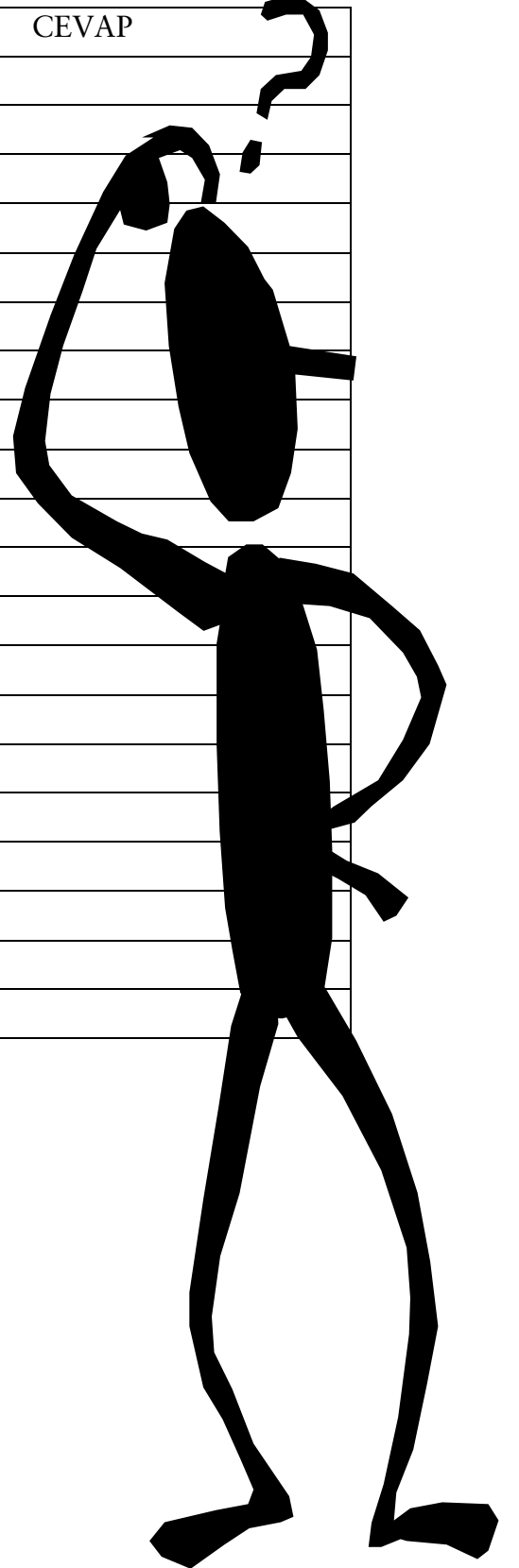
<p>1. 'At' terimi neyi ifade etmek için kullanılmaktadır? (d) eroin</p>	<p>2. Avustralya'da ilk teneke kutu bira ne zaman üretildi? (c) 1959</p>
<p>3. Avustralya'daki ilk teneke kutu biranın en büyük özelliği neydi? (c) Kapağı vidalıydı</p>	<p>4. Amfetaminler vücudu şöyle etkiler: (c) hızlandırır</p>
<p>5. LSD aşağıdakilerden hangisine neden olur: (d) hızlı nefes alıp verme.</p>	<p>6. Kafein aşağıdakilerden hangisinde bulunmaz: (c) uyku hapi</p>
<p>7. Az miktarda alınan kafein: (b) daha sık tuvalete çıkarır</p>	<p>8. 1945'de sigara içen erkeklerin yüzdesi yaklaşık olarak: (c)70</p>
<p>9. Aşağıdakilerden hangisi doğrudur? (c) Yüksek dozda alınan esrar halüsinasyonlara (hayal görme) neden olur.</p>	<p>10. Bir standart içkideki alkolü karaciğerin eritmesi ne kadar sürer? (b) 1 saat</p>
<p>11. Aşağıdakilerden hangisi doğrudur? (c) Sakinleştirici haplar kasları gevşetmek için kullanılır.</p>	<p>12. Sigara dumanı ciğerlere çekildikten sonra nikotinin beyinde etki yapması ne kadar sürer? (c) 7 saniye</p>
<p>13. Kahvenin ana vatanı hangi ülkedir? (a) Arabistan</p>	<p>14. Amfetamin maddesinin etkisi aşağıdakilerden hangisidir? (a) huzursuzluk ve uyku bozukluğu</p>
<p>15. Teneke bira kutularını uç uca dizerek Calder Highway şehirler arası yolu üzerinde Bendigo'dan Mildura'ya kadar uzanan bir çizgi çekmek istesek, yaklaşık kaç kutu gerekir? (c) 3 000 000</p>	<p>16. Ekstasi MDMA'dır. Bunun anlamı nedir?: (a) Methylenediozymethamphetamine</p>
<p>17. Aşağıdakilerden hangisi kenevir otunun (cannabis) en tesirli şeklidir: (d) haşış yağı.</p>	<p>18. Alkol aşağıdaki hangi nedenden dolayı bunalıma iten bir madde olarak görülür: (b) beyine giden ve gelen mesajları yavaşlatır</p>
<p>19. Kokain kullanmanın fiziksel (bedensel) etkilerinden birisi şudur: (c) vücut ısısını artırır.</p>	<p>20. Aşağıdakilerden hangisi sakınleştirici (tranquilliser) bir madde değildir? (d) No-Doz.</p>

YANLIŞ İNANIŞLARI DÜZELTELİM!
UYUŞTURUCU BİLGİ TESTİ – CEVAP SAYFASI

- GRUBUN ADI _____

SORU	CEVAP
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	
13.	
14.	
15.	
16.	
17.	
18.	
19.	
20.	

Aşağıdaki iki alıştırma – Zararı Sıralama Alıştırması ve Uyuşturucu Grupları-uyuşturucular hakkında bilgi vermek ve katılanları konuşmaya teşvik etmek için kullanılabilir. Alıştırmalara iyi bir örnektir.

10. ALIŞTIRMA (20 dakika)

Zararı Sıralama Alıştırması

Öğrenci toplantı başkanı: _____

Amaç

Katılanların uyuşturucu kullanımı konusunda kendi değer yargılarını, düşüncelerini ve tavırlarını incelemelerine ve başkalarının, özellikle değişik nesillerden kişilerin, değer yargılarını, düşüncelerini ve tutumlarını öğrenmelerine imkan vermek.

Öneriler

- Verilen durum kartlarının hepsini kullanmanız gerekmez. Dilerseniz kendi kartlarınızı da yapabilirsiniz.
- Bu alıştırma grubunuzun büyüklüğüne bağlı olarak bir kaç şekilde yapılabilir. Alıştırma burada bütün katılanlardan oluşan küçük bir grup alıştırması olarak tarif edilmektedir ama bir kaç gönüllünün seyircilerin önünde bir sıra içine yerleştirilmesi şeklinde de yapılabilir.
- Sınıf içi alıştırması olarak çok yararlıdır ve öğrencilerin bu alıştırmayı sunmadan önce bir provasını yapmaları çok önemlidir.
- Öğrenciler küçük gruplara başkanlık yapabilir ama verilen bilgilerin doğruluğunu kontrol etmek ve tartışmaların idaresinde yardımcı olmak için bir öğretmenin bulunması yararlı olur.
- Sekiz on kişilik bir grup idealdir.
- Bu alıştırmada Verilen durumların ne şekilde sıraya konulduğundan ziyade, alıştırma sırasında yapılacak tartışmalar daha değerlidir.

Alıştırmının Tarifi

Her bir kişiye en az bir durumu anlatan kart verilir (grubun büyüklüğüne, durum kartlarının sayısına ve süreye göre) ve bu durumu “en az zararlı” olandan ‘ en çok zararlı’ olana doğru yapılmış bir sıra içinde uygun gördükleri bir yere yerleştirmeleri istenir. Bu kişi yaptığı sıralamayı niçin o şekilde yaptığını gruba açıklar.

Bir kişi kartını yerleştirdiğinde, gruptan her hangi bir kişi, geçerli bir neden göstermek şartıyla sıralamada değişiklik yapabilir.

Alıştırmının sonunda her bir grupta en tehlikeli görülen üç şeyle, en az tehlikeli görülen üç şeyi, diğer gruplarla karşılaştırmak iyi bir kapanış alıştırması olabilir. Genellikle gruplarının seçimleri arasında çok yakın bir benzerlik olduğu görülür.

10. ALIŞTIRMA (20 dakika)

Öyle bir Giriş Yapılabilir

Merhaba. Benim adım..... Şimdi sırada Zararlı Şeyleri Sıralama alıŐtırmamız var. Her birinize bir kart verilecek ve bunu en az zararlı ile en zararlı arasındaki uygun g6rdüğünüz bir sıraya yerleŐtirmeniz istenecek. Sırayla elinizdeki karttaki durumu okuyacaksınız ve bunu nereye yerleŐtireceğimize karar vereceksiniz. Bütün kartlar yerleŐtirildikten sonra, geçerli bir sebep g6sterebilen herkes kartların sıralamasını deđerleŐtirebilecektir. Gerekirse, grup liderleri gruplara ayrıldıktan sonra bu alıştırmayı size tekrar anlatacaktır.

Durumlar

ALKOLLÜ İÇKİ İÇMEKTE OLAN BİR KİŞİNİN
SÜRDÜĞÜ ARACA BİNMEK

TOPLU ULAŐIM ARAÇLARINDA YASAL YAŞIN
ALTINDAKİ GENÇLERİN ALKOLLÜ İÇKİ İÇMESİ

HER GÜN SARHOŞ OLMAK

BİR KİŞİYE SÖYLEMEDEN HAŐHIŐ BİSKÜVİSİ
VERMEK

ARKA BAHCENİZDE 5 KENEVİR OTU YETİŐTİRMEK

12 YAŞINDAKİ KARDEŐİNİZİN SPEED HAPINI
DENEMESİNE MÜSAADE ETMEK

YASADIŞI BİR UYUŞTURUCU MADDE KULLANIRKEN
İĞNEYİ PAYLAŐMAK

SİNİRLERİNİ SAKİNLEŐTİRMEK İÇİN SİĞARA İÇMEK

PARTİDE ESRAR İÇMEK

ANNE-BABANIZLA ALKOLLÜ İÇECEK İÇMEK

OKULDA ESRAR İÇMEK

BİR PARTİ SIRASINDA BÜTÜN ARKADAŞLARINIZA
SPEED HAPI VERMEK

BİR KADEH ŞARAP İÇERKEN AYNI ZAMANDA 3
VALIUM HAPI İÇMEK

BİR GECE KULÜBÜNDE EKSTASI HAPI İÇMEK
EVDE YALNIZKEN LSD HAPI İÇMEK

BİR ARKADAŞINIZIN ISRARI ÜZERİNE HİÇ
BİLMEDİĞİNİZ BİR HAP İÇMEK

DOLAPTAN BÜYÜK ANNENİZİN İLACINI İÇMEK

İLK DEFA KOKAİN DENEMEK

KASLARINIZI GELİŞTİRMEK İÇİN STEROİD
HAPLARI KULLANMAK

HAMİLEYKEN EROİN KULLANMAK

DERS ÇALIŞIRKEN UYUMAMAK İÇİN NO-DOZ HAPI
İÇMEK

11. ALIŞTIRMA (20 dakika)

Uyuşturucu Grupları

(Get Wise yayınının: İlkokul Sınıf AlıŐtırmaları kısmından alınmıştır)

Öğrenci Toplantı Başkanı: _____

Amaçlar

- Çeşitli uyuşturucu sınıflandırma Şekillerini incelemek.
- Uyuşturucuların etkileri hakkındaki bilgilere açıklık getirmek.
- Ortama ve kişinin Şahsi durumuna göre bütün uyuşturucu maddelerin zarar verme ihtimali olduğunu önemle vurgulanmak.

Öneriler

- Uyuşturucular hakkında önemli bilgilere değinildiği için bu alıştırmanın eğitim çalışmaları sırasında kullanılması çok yararlı olur. Aynı gece yapmamanız önemli değil.
- Grup içinde birbirlerine destek olmaları ve aralarındaki iletiŐimi teşvik etmek amacıyla öğrenciler ve anne-babalarını eŐleŐtirebilirsiniz.
- Bu alıştırma öğrenciler önceden prova yapmıŐsa daha iyi olur.
- Bu alıştırmada konuyu bilen bir görevlinin alıştırma sırasında destek olması gerekiyor.
- Uyuşturucu etiketlerinde ilkokul çocukları ile yapılacak alıştırma için değişiklikler yapılabilir.

Alıştırmanın Tarifi

- Toplantı başkanı gruptan on dört kişi seçer ve her birini bir öğrenci ile ikiŐerli olarak gruplara böler. Her bir gruba bir uyuşturucu etiketleri verir. (Eğer grupta 14 kişi yoksa, toplantı başkanı elindeki sayıya göre hareket eder ve uygun uyuşturucu etiketlerini seçer.)
- Toplantı başkanı içinde bulunduğu yeri üçe böler – odanın sol tarafı ‘evet’ diyenler, sağ tarafı ‘hayır’ diyenler, ve ortası da ‘kararsızlar’ için ayrılır.
- Toplantı başkanı aşağıdaki görüşleri teker teker okur. Her bir görüşten sonra, katılan kişiler ‘evet’, ‘hayır’ veya ‘kararsız’ cevaplarından birini seçer ve odanın içinde o cevabın bulunduğu yere giderler.
- Toplantı başkanı her bir cevaptan sonra, katılan kişilere niçin bu Şekilde bir cevap seçtiklerini açıklamalarını ister.
- Katılan kişiler açıklamalardan sonra fikirlerini deėiŐtirip, geçerli bir neden olması koşuluyla, başka bir cevabın bulunduğu köŐeye geçebilirler.

Alternatif Yöntem

Uyuşturucu etiketleri bütün katılanlara verilir ve alıştırma aynı Şekilde yapılır. Bu durumda aynı etiket birden fazla kişide veya çiftte bulunabilir. Bu nedenle aynı etikete sahip oldukları halde değişik cevaplar veren kişiler arasında güzel bir tartışma ortamı doğmaktadır.

Şöyle bir Giriş Yapabilirsiniz

Bu alıştırma uyuşturucuların farklı Şekillerde sınıflandırılma Şekillerini incelemektedir. Bir uyuşturucunun zararının kişiden kişiye nasıl deėiŐebildiėini ve uyuşturucunun içildiği ortama bağlı olduğunu göstermektedir. Bir görüş okunduğunda, siz ve eŐiniz ne cevap vereceğinizi konuşun ve sonra da odanın içinde cevabınızın bulunduğu yere gidin. Odanın sol tarafı ‘evet’ diyenler, sağ tarafı ‘hayır’ diyenler ve, ortası da ‘kararsızlar’ için ayrılmıŐtır.

11. ALIŞTIRMA (20 dakika)

Görüşler

1. Eğer elinizdeki uyuşturucunun:
 - (a) bir ilaç olduğunu düşünüyorsanız, odanın soluna gidiniz
 - (b) keyif almak için içildiğini düşünüyorsanız, odanın sağına gidiniz.
2. Eğer elinizdeki uyuşturucunun:
 - (a) yasal bir madde olduğunu düşünüyorsanız, odanın soluna gidiniz
 - (b) yasadışı olduğunu düşünüyorsanız, odanın sağına gidiniz.
3. Eğer elinizdeki uyuşturucunun:
 - (a) reçetesiz alınabildiğini düşünüyorsanız, odanın soluna gidiniz
 - (b) reçeteli alınabildiğini düşünüyorsanız, odanın sağına gidiniz.
4. Eğer elinizdeki uyuşturucunun:
 - (a) stres ve sorunları hafifletmek için kullanıldığını düşünüyorsanız, odanın soluna gidiniz
 - (b) stres ve sorunları hafifletmek için kullanılmadığını düşünüyorsanız, odanın sağına gidiniz.
5. Eğer elinizdeki uyuşturucunun:
 - (a) zararlı olabileceğini düşünüyorsanız, odanın soluna gidiniz
 - (b) zararlı olmayacağını düşünüyorsanız, odanın sağına gidiniz.

Öğrenci Toplantı Başkanının Görüşleri

Her bir görüşü okuduktan sonra, katılan kişilere Şu soruyu sorun:

Niçin odanın o tarafına geçtiniz? *veya* Niçin kartınızı buraya koydunuz?

Tartışmadan sonra katılan kişilere Şu soruyu sorunuz:

Diğer görüşleri duydunuz. Yerini değiŐtirmek isteyen var mı? *veya* Yerini değiŐtirmemiz gereken kart var mı?

Her seferinde sadece bir kaç kişiye sorun. Unutmayın! Fikirler kişilerin şahsi görüşlerine ve yaşadıkları olaylara göre değiŐmektedir.

Alıştırmayı bitirirken, sözünüzü Şöyle tamamlayabilirsiniz: bu alıştırma uyuşturucuların insanlar üzerinde hem yararlı hem de zararlı etkileri olduğunu göstermektedir. Bütün uyuşturucuların nasıl ve kim tarafından kullanıldıklarına bağlı olarak zararlı olma ihtimali vardır.

11. ALIŖTIRMA (20 dakika)

UYUŖTURUCU ETİKETLERİ

EROİN	METADON
ESRAR	KAHVE
PANADOL	ÇİKOLATA
ŖAMPANYA	VENTOLIN
EKSTASI	ANTİBİYOTİK
KOKAİN	STEROİDLER (DOPING HAPLARI)
LSD	SİGARA